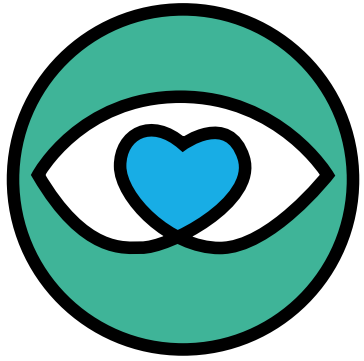
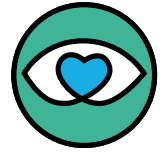

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

‘Tuinstad gaat bloeien’

Opgesteld door Bosch Slabbers
landschapsarchitecten.

START

Projectdata

Projectnaam	Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte 2023-2032
Opdrachtgever	Gemeente Zwijndrecht
Opgesteld door	Bosch Slabbers landschapsarchitecten
Datum	Februari 2023
Projectnummer	BS20-052

‘Vanuit je
woning is groen
nooit ver weg’

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Inhoud

1 Inleiding 5

Tuinstad gaat bloeien	6
Aanleiding	6
Opbouw van de visie	7
INTERMEZZO - ambities openbare ruimte vanuit bestaand beleid	8

2 Wie was Zwijndrecht? 11

Zoutketen	13
Zeventiende eeuw land- en tuinbouw	13
Industrie	14
Woongemeenschappen	14
Veranderingen in de stad	14
Brug	14
Watersnoodramp	15
Wie was Zwijndrecht?	15

3 Wie is Zwijndrecht? 17

Hoofdstructuur	18
Groenblauwe structuur	19
Stedenbouwkundige structuur	21
Routestructuur	26
Conclusies kwaliteiten en knelpunten	29

4 Wie wil Zwijndrecht zijn? 32

Ambities van de openbare ruimte	34
---------------------------------	----

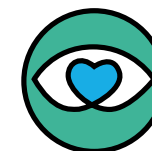
5 Beleidskader openbare ruimte 38

Ambities doorvertaald in visie	39
Levendige wijken en straten	40
Netwerk van groenblauwe structuren	42
Centrum als groene magneet	44
Poetsen van de parels	46

6 Ruimtelijke handvatten 48

Het beleidskader vertaald naar handvatten	49
Aanzetten van sferen	49
Zonering op kwaliteitsniveaus	54
Inrichting op onderdelen	59

7 Participatie en communicatie 68

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

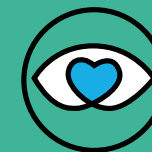

BEGIN

1 Inleiding

Voor de totstandkoming van dit document zijn verschillende mensen geïnterviewd. In dit rapport zijn enkele citaten uit deze interviews opgenomen.

*‘Ik ga naar
buiten voor mijn
ontspanning en de
frisse lucht’*

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

TUINSTAD GAAT BLOEIEN

Zwijndrecht Tuinstad! Deze benaming komt voort uit het vele groen en water dat aanwezig is in de gemeente. Dit maakt de gemeente uniek. Door een beleidskader te hebben voor de openbare ruimte en deze in de toekomst anders in te richten; gezonder, klimaatadaptiever en beter verbonden met het stedelijk weefsel en de gebruiker komt de tuinstad tot bloei.

De tuinstad is een model voor verstedelijking die in 1898 door Ebenezer Howard is ontwikkeld. De arbeidersbevolking werd door dit model bevrijdt uit de toenmalige misère van de industriële stad. De tuinstad had een sterk groenblauw karakter en was zelfvoorzienend.

In de gemeente Zwijndrecht heeft de openbare ruimte zowel betrekking op de wijken en kernen als op het buitengebied. Binnen de wijken en kernen wordt de openbare ruimte gevormd door de ruimte tussen de gebouwen. In het buitengebied wordt de openbare ruimte gevormd door het stelsel van openbare wegen, dijken en paden, watergangen, groen- en natuurgebieden. Zwijndrecht kent een rijke verscheidenheid aan ruimtelijke sferen. De invloed op de openbare

ruimte van de gemeente richt zich voornamelijk op het gebied binnen de bebouwde kom. De inrichting van de openbare ruimte is bij uitstek een instrument om sociale doelstellingen te verwezenlijken, om de eigen ruimtelijke identiteit kracht bij te zetten en de ruimtelijke verscheidenheid aan te zetten. De inrichting van de openbare ruimte bepaalt in belangrijke mate het leefklimaat van de wijken en kernen van Zwijndrecht, zowel fysiek als sociaal.

De openbare ruimte is het domein waar zich een groot deel van het publieke leven afspeelt. Je kunt het zien als een gemeenschappelijke huiskamer van de gemeente. In de openbare ruimte komen beleven, bewegen en ontmoeten samen. Vanuit die veelheid aan aspecten hecht gemeente Zwijndrecht aan een kwalitatief goede inrichting van de openbare ruimte. Een inrichting die aanleiding geeft tot gebruik en aansluit op de behoefte van gebruikers. Dit kan de gemeente niet alleen en zoekt daarom de verbinding met inwoners en ondernemers.

AANLEIDING

In het Standaard Programma van eisen (SPvE) 2015 zijn eisen opgenomen door de gemeente Zwijndrecht aangaande de inrichting van de openbare ruimte. Het SPvE 2015 is verouderd en moet geactualiseerd worden. Dit wordt gedaan in de vorm van een digitale Leidraad Inrichting Openbare Ruimte, waarin het mogelijk is om per gebied aan te geven welke eisen er gelden voor de inrichting van de openbare ruimte. De bovenliggende vraag is echter welke inrichting en kwaliteit waar gewenst is. Dit beleidskader over de openbare ruimte gaat in op die vraag en biedt handvatten voor de actualisatie van het SPvE 2015. Waar nu vaak ad hoc gekozen wordt voor een bepaald inrichtingsniveau en sfeer en bijna alles (begraafplaatsen en ook de buitenruimte van het nieuwe zwembad worden namelijk op kwaliteitsniveau A onderhouden) op hetzelfde niveau wordt beheerd heeft het beleidskader tot doel hierin meer structuur en samenhang aan te brengen. Met de ontwikkeling van een zoneringstrategie worden inrichting en beheer op elkaar afgestemd. Door consequent uitvoering te geven aan het beleidskader ontwikkelt Zwijndrecht een eigen identiteit; 'een gezond, verbonden en klimaatadaptief Zwijndrecht': de tuinstad in bloei.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

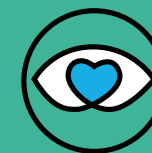
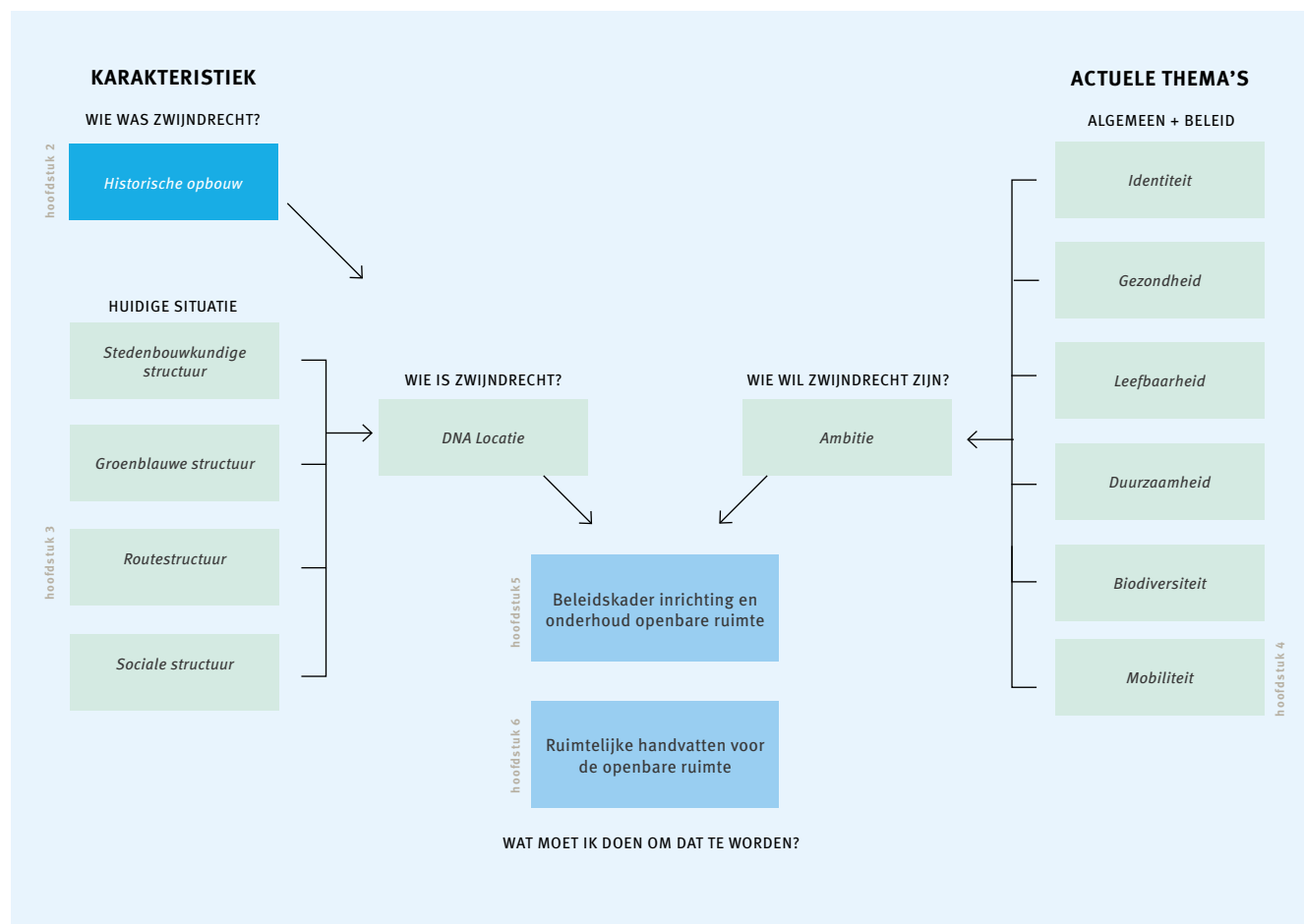

BEGIN

OPBOUW VAN DE VISIE

Planvorming is voor veel mensen moeilijk grijpbaar. Vaak wordt het een stuk beter te vatten door de planvorming te personifiëren. Wie ben ik (als gemeente Zwijndrecht)? Wie wil ik zijn? En wat moet ik doen om dat te worden?

- ‘Wie was Zwijndrecht?’ Voor de beantwoording van deze vraag kijken we naar de historische opbouw van gemeente.
- De analyse van de karakteristiek van de gemeente (in hoofdstuk 3) levert antwoord op de vraag ‘Wie is Zwijndrecht?’
- De thema’s zoals die benoemd worden in hoofdstuk 4 van dit document, vormen samen de ambitie voor de openbare ruimte. Hiermee wordt tevens de vraag ‘Wie wil Zwijndrecht zijn?’ beantwoord.
- In hoofdstuk 5 komt alles samen in het beleidskader op de openbare ruimte.
- Daarna wordt in hoofdstuk 6 ruimtelijke handvatten gegeven hoe dit beleidskader gerealiseerd kan worden.
- Tot slot is in hoofdstuk 7 opgenomen welke kansen en uitdagingen we op gebied van communicatie en participatie zien in relatie tot de openbare ruimte.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

[BEGIN](#)

INTERMEZZO - AMBITIES OPENBARE RUIMTE VANUIT BESTAAND BELEID

Hieronder actuele thema's met uitgangspunten vanuit het huidige beleid beschreven die direct of indirect invloed hebben op de openbare ruimte.

Identiteit

Uit de Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht (BRO):

- Het versterken van de groene identiteit en het koesteren van het Tuinstad-gedachtegoed.
- Benutten ligging als groen-blauw kruispunt, nabij Dordrecht, tussen Rotterdam en Breda.
- Het versterken van de toegankelijkheid en verhogen van de belevingskwaliteit van het buitengebied.
- Toeristisch-recreatief gebruik van het buitengebied stimuleren, waarbij functies in balans zijn en kwaliteiten gekoesterd worden.

Gezondheid

Uit de Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht (BRO):

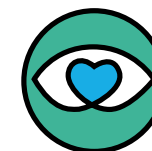
- Streven naar een gezonde, groene, energieneutrale, klimaatadaptieve en duurzame leefomgeving.
- Streven naar een gezondere leefomgeving door vergroening van de openbare ruimte en het uitnodigen tot bewegen

Eind 2019 is de Nota Volksgezondheid 2020-2023 met als ondertitel 'Gezonde basis voor iedereen' vastgesteld door de gemeenteraad. Deze nota stelt zich ten doel om de gezondheid van inwoners te verbeteren. In de nota zijn zes determinanten onderscheiden die invloed hebben op de gezondheid. Eén daarvan is een gezonde fysieke leefomgeving. Daarbij wordt verwezen naar het belang van een groene omgeving die uitdaagt tot bewegen en de positieve effecten hiervan op het algemene welbevinden van inwoners. Concreet wordt benoemd dat een gezonde fysieke leefomgeving voldoende groen, natuur, water en aandacht voor klimaatadaptatie heeft.

Uit het integraal groenbeleid 'Groen Leeft':

- Bij de inzet van groen voor gezondheid richten we ons op het effect voor de totale bevolking van Zwijndrecht. Er is extra aandacht voor buurten of doelgroepen waar het effect van groen op de gezondheid groter kan zijn.
- Groen in Zwijndrecht moet uitnodigen tot ontspanning om zo stress te verminderen. Ontspannen kan door te bewegen maar ook door rustmomenten. Op plekken waar het kan, wordt groen dan ook gecombineerd met zitgelegenheid.

- Groen in Zwijndrecht moet uitnodigen tot bewegen. Waar mogelijk zorgen we voor meer gebruiksmogelijkheden van parken, recreatiegebieden en ander groen in Zwijndrecht en het buitengebied. Verbindingen tussen voorzieningen proberen we groener te maken, zodat deze uitnodigen om de auto te laten staan en de omgeving te ervaren.
- We zetten groen in als schakel in sociale interactie. Groen in Zwijndrecht moet uitnodigen tot ontmoeten, voor iedereen.
- Groen draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van kinderen. Groen speelt daarom een belangrijke rol in speelplekken en op basisschoolpleinen.
- Groen en de positieve bijdrage aan de luchtkwaliteit en geluidsdemping vormen een onderdeel van integrale afwegingen bij herstructureringen en ontwikkelingen in Zwijndrecht.

Belidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Belidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Leefbaarheid

Uit de Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht (BRO):

- Streven naar een evenwichtigere bevolkingsopbouw via een passende woningvoorraad (nieuwbouw & herstructurering), goede voorzieningen, goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke woon- en leefomgeving en beperking van het aandeel sociale huur en –koop.
- Iedere inwoner van Zwijndrecht moet mee kunnen doen: een inclusieve samenleving.

Uit het integraal groenbeleid ‘Groen Leeft’:

- Groen gebruiken we als een middel om mensen te betrekken en te laten participeren in onze samenleving.
- Een mooie groene omgeving is belangrijk voor de ervaren leefbaarheid en de tevredenheid van inwoners met hun buurt en straat.

In het Speelruimteplan wordt onderscheid gemaakt tussen formele, informele en natuurlijke speelruimte. Onder formele speelplekken verstaat Zwijndrecht plekken die zijn ingericht met speeltoestellen. Informele speelruimte zijn plekken die aanleiding geven tot spelen maar niet voorzien zijn van speeltoestellen. Natuurlijke speelruimte zijn plekken waar gebruikt wordt gemaakt van de natuurlijke en groene waarden in de omgeving. Steeds vaker wordt ingezet op natuurlijke en groene speelplaatsen.

Klimaatadaptatie

Uit de Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht (BRO):

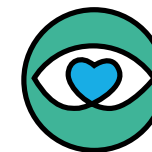
- Het verhogen van de biodiversiteit.
- Het voorkomen van wateroverlast door het vasthouden, bergen en afvoeren van water.
- Het waar mogelijk vergroenen van stenige woon- en werkgebieden.

In het Raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht 2.0 2023-2026 wordt het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte als één van de opgaven genoemd. Vooral bij hevige regenbuien, waarbij in korte tijd extreem veel neerslag valt, is de capaciteit van het ondergrondse leidingensysteem beperkt. Het is niet mogelijk om het hele systeem aan te passen op deze extreme buien. Daarom wordt ingezet op een klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte. Dit is niet alleen een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Ook inwoners kunnen hun ‘steentje’ bijdragen door bijvoorbeeld hun tuin te vergroenen.

Uit het integraal groenbeleid ‘Groen Leeft’:

- Groen is functioneel: om overlast en schade door klimaatverandering te voorkomen.
- Het effect hangt af van het ontwerp en de boom- of plantsoort. Hier willen we meer inzicht in krijgen.

- Bij ieder project in de openbare ruimte is nadrukkelijk aandacht voor klimaat en groen. Wanneer een straat op de schop gaat, is dat een investering voor tientallen jaren. Dit is hét moment om onder andere door middel van groen toekomstige problemen door klimaatverandering te voorkomen.
- Klimaatonderzoek is een uitgangspunt. We onderzoeken bijvoorbeeld waar knelpunten in de oppervlakkige afstroming van hemelwater kunnen ontstaan.
- We gebruiken zoveel mogelijk duurzaam groen. Dit is groen dat grotendeels zelf bestand is tegen de effecten van klimaatverandering. We kiezen bijvoorbeeld bij boomaanplant voor soorten die windbestendig zijn.
- We zetten in op het langer vasthouden van water in het gebied waar het valt. Met groen kunnen we ervoor zorgen dat regenwater wordt vastgehouden en geborgen op deze plek.
- Iedereen levert een bijdrage aan een klimaatbestendig Zwijndrecht.
- We stimuleren het vergroenen van particuliere eigendommen. ‘Groen doen we samen’.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Bomenbeleidplan: Het bomenbeleid zet o.a. in op het creëren van meer diversiteit, het verkleinen van de impact van klimaatverandering en het plaatsen van de juiste boom op de juiste plek.

Biodiversiteit

Uit het integraal groenbeleid 'Groen Leeft':

- Het beschermen van biodiversiteit doen we niet alleen omdat het moet, maar ook omdat we dit zelf belangrijk vinden. We houden ons dus aan de wettelijke eisen die gesteld zijn vanuit de flora- en faunawetgeving, maar kijken ook naar kansen om de natuur te versterken in Zwijndrecht.
- We ondersteunen impulsen voor biodiversiteit als deze structureel zijn en van meerwaarde zijn in de wijken.
- Natuurlijk groenbeheer is het uitgangspunt voor het vergroten van de biodiversiteit. Focus ligt niet op aanleg van nieuwe natuur, maar op het grijpen van de kansen die ander beheer biedt. Mogelijkheden om biodiversiteit te vergroten zoeken we vooral in het vergroten van variatie en het creëren van geleidelijke overgangen.
- Bij het aanplanten letten we op een diversiteit aan soorten en kleuren. Hierdoor zijn we ook minder kwetsbaar voor ziektes van een bepaalde soort.

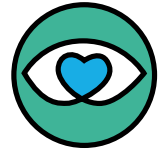
Mobiliteit

Uit de Omgevingsvisie gemeente Zwijndrecht (BRO):

- Het verbeteren van de bereikbaarheid, voor zowel de bedrijvigheid, de toeristen als voor de bewoners.
- Het beter benutten van de 'blue road': water als vervoersader voor personen en goederen.
- Inzet op duurzamere en gezondere vormen van transport (fiets & ov).
- Veilige en voetgangervriendelijke gebieden.
- Minder hinder van autoverkeer voor de woon- en leefomgeving.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) die recent is geëvalueerd en geactualiseerd noemt vijf 'nieuwe uitdagingen' waarbij het inzetten op fietstructuren en voorzieningen er één is:

- Verminderen nadruk gemotoriseerd verkeer
- Inzetten op fietsstructuren en –voorzieningen
- Blijvend aandacht voor verkeersveiligheid
- Ketenverplaatsingen en co-modaliteit met openbaar vervoer, zowel trein, als bus en waterbus.
- Aandacht voor vrachtverkeer.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

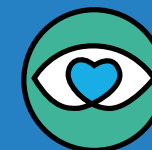
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

2 Wie was Zwijndrecht

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

2023-2032

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

Het West-Frankische woord ‘Suin’ (Swin) kan worden vertaald als het weglopen van water tijdens eb en het woord ‘drech’ verwijst naar ‘trekken’ of ‘slepen’. Hiermee wordt bedoeld dat de schepen voortgetrokken moesten worden, omdat het ondiepe water lastig te bevaren was. Zwiindrecht lag in een krekengebied waar het water vrij spel had.

Het ontstaan van Zwiindrecht is nauw verbonden met de historie van de Zwiindrechtse Waard. De naam ‘Suindrecht’ voor het gebied van de Zwiindrechtse Waard komt voor het eerst voor in 1006, in een giftbrief waarmee Bisschop Ansfried goederen schenkt aan een klooster nabij Amersfoort. De schenking omvatte onder meer de kerk van Zwiindrecht. Het afstaan van Suindrecht en zijn andere bezittingen was een voorwaarde om bisschop te worden.

Zwiindrecht is ontstaan in de vroege middel-eeuwen, waarschijnlijk bij een doorwaadbare plek in de Oude Maas. Het was een nederzetting van enig belang, want al in 1006 had het een eigen kerk. Spoedig profiteerde Zwiindrecht van de nabijheid van Dordrecht, dat tot circa 1450 hét economisch hart van Holland was. In de middeleeuwen werd het leven in Zwiindrecht sterk bepaald door het water. Veel mensen leefden van de visserij op zalm en steur. Maar Zwiindrecht had ook last van het water. Daarom werd het gebied rond Zwiindrecht na de watersnood van 1322 met dijken omringd. Dat was voor graaf Willem III van Holland aanleiding om bedijkingsplannen te ontwikkelen.

In een oorkonde van 14 januari 1331 bepaalde hij dat ‘degenen die delen van de Zwiindrechtse Waard bedijkten, ambachtsheer werden van dat deel van de Waard’. Door die oorkonde ontstonden de ambachtsheerlijkheden, genoemd naar hun bedijkers. Schobbelands Ambacht, Heer Oudelands Ambacht, Groote en Kleine-Lindt, Heerjansdam, Kijfhoek, Meerdervoort, Sandelingenambacht en Alewijns Ambacht.

In de periode na de bedijkingswerkzaamheden, bouwde Willem van Duivenvoorde zijn kasteel Develstein en werden in de diverse ambachten woongemeenschappen (na 1337) gesticht. Inwoners van Rijsoord bouwden als eerste een kerk, rond 1395 volgden kerken in Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Kijfhoek en Heer Oudelands Ambacht. Nog later kwam daar de kerk van Schobbelands Ambacht bij. In Kleine Lindt stond geen kerk. Vanaf dat moment overstroonden de landerijen alleen nog incidenteel (zoals tijdens de Sint-Elisabethsvloed van 1421).

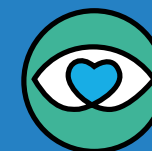
ZOUTKETEN

Bewoners hadden ook voordeel van de overstromingen. Door de overstromingen raakte de veengrond doordrenkt met zeewater. De Zwiindrechtse verbrandden deze zoute ‘turf’ tot as, die ze vervolgens in grote kookketels tot consumptiezout zuiverden. In de achttiende eeuw waren er ruim veertig van zulke zoutfabriekjes (‘zoutketen’). In 1590 verleende de Dijkgraaf der Hoogheemraden een eerste vergunning voor het

oprichten van een zoutziederij, in de 17e en 18e eeuw telde Zwiindrecht ruim veertig zoutketen. Na zoutvondsten in Boekelo, liep de productie in Zwiindrecht langzaam terug. In 1958 werd de laatste Zwiindrechtse keet gesloopt. De zouthaven bij de watertoren is nog een element die terug verwijst naar dit verleden.

ZEVENTIENDE EEUW LAND- EN TUINBOUW

Nadat het land in de veertiende eeuw was ingedijkt, konden de Zwiindrechtse groenteverkopers zich gaan toeleggen op de landbouw. Vanaf de zeventiende eeuw stond het plaatsje bekend om zijn tuinbouwproducten, die later zelfs naar Engeland en Duitsland werden geëxporteerd. De Zwiindrechtse groenteveiling, gelegen aan het spoor, was een van de grootste van Nederland. Vanaf 1850 boden tuinders hun spullen aan op markten, begin 20e eeuw verkochten ze hun producten op de Groente- en Fruitveiling Zwiindrecht en Omstreken. Rond diezelfde tijd vestigden zich er verschillende conservenfabrieken in Zwiindrecht en exporteerden verschillende exportfirma’s groenten en fruit richting Duitsland en Engeland, per trein (vanaf 1872), boot en vrachtwagen. Het open groen gebied in Zwiindrecht wordt nog steeds gedomineerd door akkerbouw.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwiindrecht?
- 3 Wie is Zwiindrecht?
- 4 Wie wil Zwiindrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Zwijndrecht anno 1950

Zwijndrecht anno 1970

Zwijndrecht anno 2020

INDUSTRIE

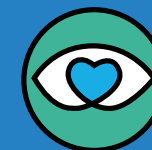
In de negentiende eeuw werd Zwijndrecht langzaam maar zeker een echte industriestad. Er waren glas- en zeepfabrieken en scheepswerven. In de twintigste eeuw kreeg Zwijndrecht zelfs chemische industrie. Verder werden en worden in Zwijndrecht veel voedingsmiddelen gemaakt: bier, chocolade, rijst en spijsolie. In 1872 werd Zwijndrecht aangesloten op het spoorwegnet, met een spoorbrug over de Oude Maas. Heden ten dage nog de drukst bevaren plek van Nederland. Halverwege de 19e eeuw vestigden de eerste industrieën zich in Zwijndrecht; een vensterglasfirma, glasblazerij, brouwerij en chocoladefabriek. Rond 1900 kwamen grotere productiebedrijven, zoals rijstpellerij Euryza en chemische fabrieken, Ashland Industries Nederland (voormalig Hercules), Van de Bergh en Jurgens (het tegenwoordige Sime Darby Unimills) naar de gemeente. In de 20e eeuw industrialiseerde Zwijndrecht gestaag en startte de Zwijndrechtse ondernemer Piet van Leeuwen, in 1924, Van Leeuwen Buizen.

WOONGEMEENSCHAPPEN

De diverse woongemeenschappen, die onder bestuur stonden van ambachtsheren en erfgenamen, kregen in 1833 de officiële gemeentelijke status. In de tweede helft van de negentiende eeuw verenigden een vijftal ambachten zich tot het Zwijndrecht zoals dat tot eind 2002 bekend was. Zo werd in 1855 Meerdervoort bij Zwijndrecht gevoegd, en werd Groote Lindt - dat zelf in 1857 al Heer Oudelands Ambacht en Kijfhoek had ingelijfd - in 1881 bij Zwijndrecht ondergebracht. Sinds 1 januari 2003 behoort ook de kern Heerjansdam tot de gemeente.

BRUG

Op 12 december 1936 werd de verkeersbrug over het Hollandsch Diep in gebruik genomen, wat het eind betekende van de veerdienst Moerdijk-Willemsdorp. De nieuwe brug zorgde voor nog meer ellende bij het Zwijndrechts veer. De pont was een flessenhals in de weg en het verkeer over de weg nam spectaculair toe. Om het veer te ontlasten werd bij het 's Gravendeelse veer een nieuwe, grotere pont ingezet. En er werd een heuse reclamecampagne om de mensen te bewegen van het 's Gravendeelse gebruik te maken. Dat gebeurde slechts mondjesmaat. De ellende van kilometerslange files in de stad met wachtende auto's voor het Zwijndrechts veer bleef tot 1939. Op 18 juli van dat jaar werd de Zwijndrechtse brug in gebruik genomen. Voor automobilisten was de brug een uitkomst. Voetgangers en fietsers hadden al snel genoeg van de steile trappen bij de brug en namen als vanouds de pont.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

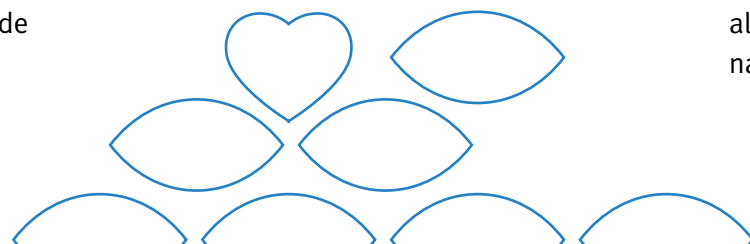
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

[BEGIN](#)

Ontstaan van de industrie Van Leeuwen Buizen

Raadhuis Zwijndrecht

Rotterdamseweg

WATERSNOODRAMP

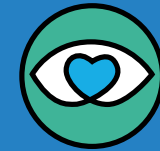
De buitendijks staande bebouwing kreeg als eerste met het stijgende water te maken. Er ontstond een snel groter wordend gat in de Lindtsedijk. Omdat Meerdervoort hoger is gelegen, stopte het daar gelukkig. Bij de Ringdijk was het water zo sterk gestegen dat het op diverse plaatsen over de dijk stroomde en allereerst terecht kwam bij de huizen aan de Onderdijkse Rijweg. De dijk kon niet voorkomen dat het grootste deel van Zwijndrecht in het water kwam te staan. Maar niet onder water, want de dijk hield het. De grootste zorg was de beschadigde Lindtsedijk, die het bij de volgende vloed zou begeven. Met man en macht werd er die zondag door vrijwilligers gewerkt om het ontstane gat te dichten. Ook bij Heerjansdam was de situatie kritiek. De Lindtsedijk was op sommige plaatsen zo door het water afgekalfd, dat de woningen nauwelijks bereikbaar waren. Bij een huis in het doodlopende deel van de Dorpsstraat had het

water de grond weggeslagen, waardoor leidingen en kabels bloot kwamen te liggen. Bewoners van de huizen onderaan de dijk moesten worden geëvacueerd, wat een angstig moment opleverde voor een vrouw die hierbij haar baby kwijtraakte. Twee Heerjansdammers wisten het kind van de verdrinkingsdood te redden. Na de ramp werd er nagedacht over het verbeteren van het systeem. De ringdijk werd versterkt dit ging ten kostte van de bebouwing waarbij in totaal 779 panden werden gesloopt. Daarmee is het oude Zwijndrecht voor een groot deel verdwenen. Was de angst voor datgene wat ooit misschien weer eens zou komen minder groot geweest, dan was Zwijndrecht nog het Zwijndrecht geweest zoals het in de eeuwen daarvoor tot een gemeenschap was gegroeid

(Bronnen: Canon van de Zwijndrechtse Waard, Historische vereniging Zwijndrecht - de Vergulde Swaen).

WIE WAS ZWIJNDRECHT?

- Zwijndrecht en het water zijn vanaf het ontstaan nauw met elkaar verbonden;
- Zwijndrecht had een florerende zoutindustrie, de nog bestaande zouthaven verwijst hier naar;
- Zwijndrecht was een spil tussen twee grote steden en is van daaruit gegroeid tot een woonstad aan de rivier;
- Akkerbouw speelde een belangrijke rol bij de voedselvoorziening en export;
- De industrie groeide langs de rivier in het vooral buitendijkse gebied;
- De omliggende dorpen zijn of onderdeel geworden van Zwijndrecht of liggen in het landelijk gebied van Zwijndrecht;
- De dijkversterking als gevolg van de watersnoodramp heeft het centrum weggehaald van het water.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

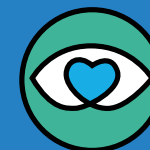
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

A historical map of the Dordrecht and Zwijndrecht area. The map shows a river, the Maas, flowing through the landscape. On the left bank, there is a large, fortified city with many buildings and a prominent church spire. The right bank is less developed, with some smaller buildings and a windmill. The map is drawn in a traditional, hand-drawn style with various colors used to distinguish different areas.

Zwijndrecht (noordzijde) en Dordrecht

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

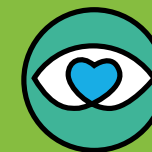
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

3 Wie is Zwijndrecht

*‘Ik ben trots op het
samenspel van water en
groen in Zwijndrecht’*

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vraag: wie is Zwijndrecht? Om het antwoord te achterhalen worden eerst de meest voorname structuren van de gemeente ontleed. Op deze manier ontstaat begrip voor hiërarchie van openbare ruimtes en de rol van de verschillende structuren binnen de gemeente.

HOOFDSTRUCTUUR

Op het hoogste schaalniveau bestaat de gemeente uit een aantal kenmerkende elementen. Deze noemen we de hoofdstructuur en vormen de kapstok voor veel van de aanwezige openbare ruimtes in de gemeente. De hoofdstructuur van Zwijndrecht bestaat uit:

De Oude Maas en oever

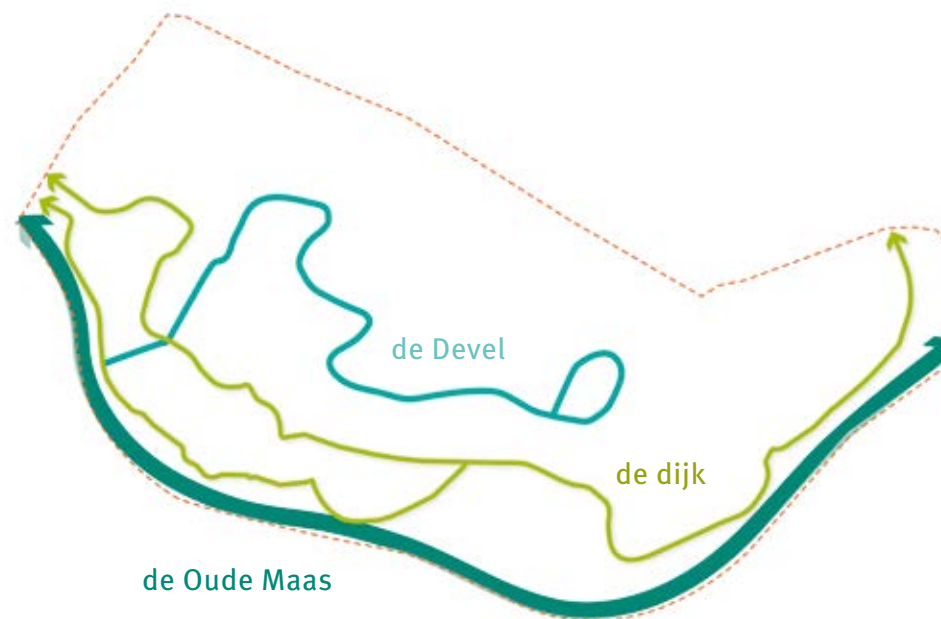
De Oude Maas en zijn oever reageren op de omgeving. Het buitendijkse gebied kent een natuurlijk ogende oever. Langs de verschillende industriegebieden kent het een strakke functionele oever. De oever in het stedelijk gebied van Zwijndrecht is diffuus en vraagt om een nieuwe eenduidige inrichting. De oever is niet overal even goed toegankelijk door voornamelijk bebouwing.

Lindtsedijk

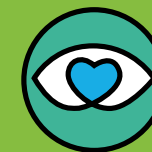
Vanuit historisch oogpunt vormt de Lindtsedijk langs de Oude Maas een verbinding tussen de kernen Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Heerjansdam. Door de hogere ligging in het landschap vormt de dijk een herkenbare lijn. In het buitengebied is de dijk een duidelijk waarneembaar verhoogd element in het landschap, met daarop weides en sporadisch een boom. In het stedelijk gebied bestaat de dijk uit een eenzijdig talud met ruig gras. De visuele relatie tussen de dijk en de Oude Maas is hier zeer beperkt.

De Devel

De Devel vormt een groenblauwe, landschappelijke structuur in het stedelijk gebied. Tevens verbindt de Devel de kern Zwijndrecht met de aangrenzende polder.

*De hoofdstructuur: de meest kenmerkende elementen van de gemeente
Zwijndrecht: de Oude Maas, de Devel en de dijken.*

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

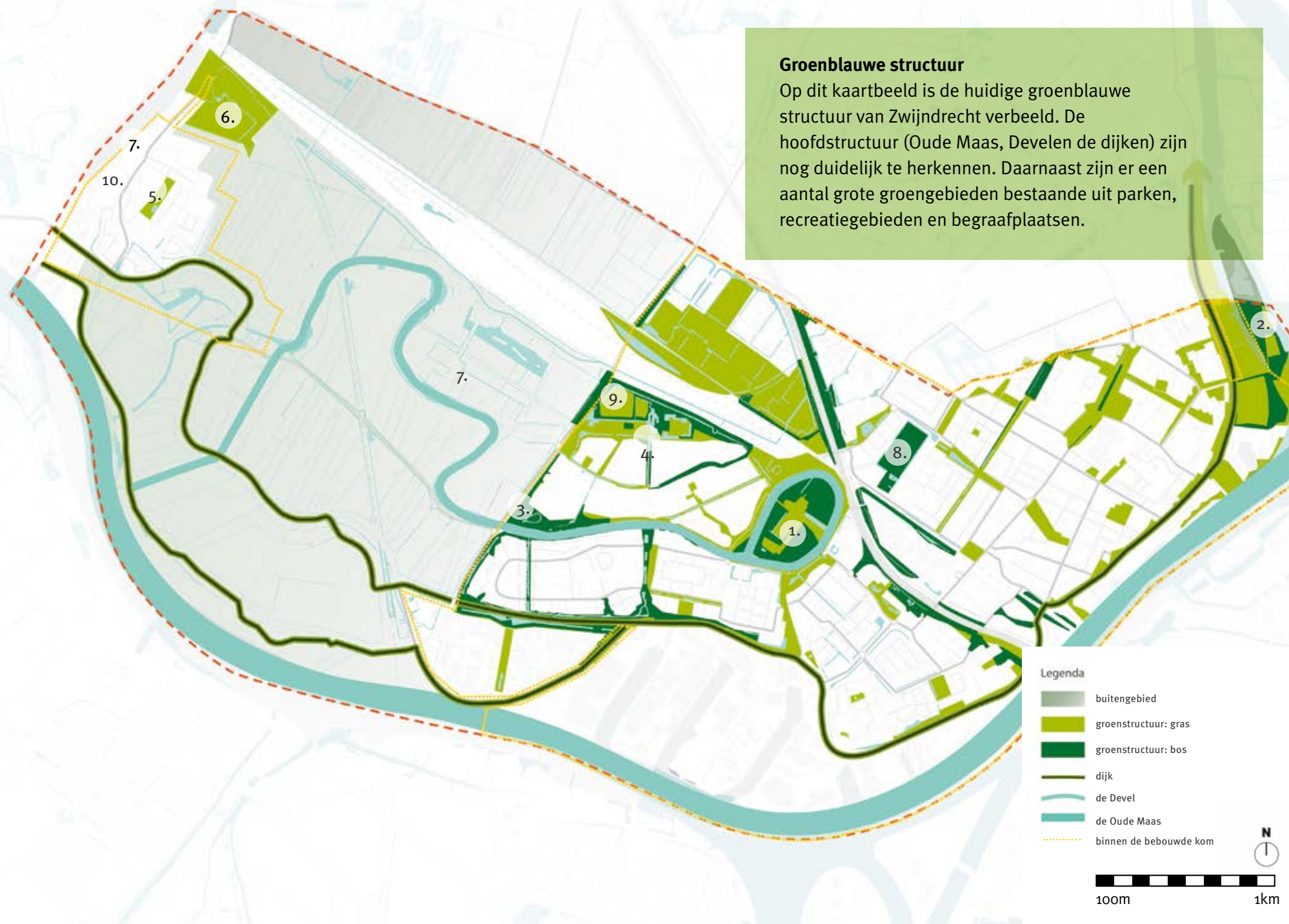
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Groenblauwe structuur

Op dit kaartbeeld is de huidige groenblauwe structuur van Zwijndrecht verbeeld. De hoofdstructuur (Oude Maas, Develen de dijken) zijn nog duidelijk te herkennen. Daarnaast zijn er een aantal grote groengebieden bestaande uit parken, recreatiegebieden en begraafplaatsen.

GROENBLAUWE STRUCTUUR

In de gemeente Zwijndrecht is het groen en blauw nooit ver weg. Het blauw vormt voor een groot deel de grens van de gemeente in de vorm van de Oude Maas. Daarnaast is de Devel een belangrijk structurerend element in het stedelijke weefsel en legt deze de verbinding met het landelijk gebied. De groenstructuur in de gemeente bestaat uit grote groengebieden, een aantal begraafplaatsen en fijnmazige groenstructuren in de wijken. In het stedelijk gebied bestaat de groenstructuur voornamelijk uit bomen in gras, vaak gekoppeld aan de infrastructuur. De functie van het groen is dan vooral gericht op zicht en noemen we kijkgroen.

Grote groengebieden

Buitengebied

Het grootste groengebied in de gemeente is het open gebied tussen Zwijndrecht en Heerjansdam. De Munnikensteeg vormt hierbij zowel een duidelijke grens als barrière tussen stedelijk en landelijk gebied. Vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw wordt het landelijk gebied naast productiegebied ook steeds belangrijker als recreatief uitloophet gebied voor de stedeling, als een plek waar men kan fietsen, wandelen, joggen, waar men rust en ontspanning vindt.

Parken

1. Develpark: Het Develpark is van grote waarde voor Zwijndrecht en bepaalt haar groene identiteit. Het park heeft door haar ligging veel meer potentie om zich te ontwikkelen tot centrale plek voor meer levendig en ontmoeting. Ontwikkeling in gang zetten om verschillende doelstellingen te behalen op gebied van leefbaarheid, gezondheid, klimaat en biodiversiteit. Het oorspronkelijke parkontwerp van Warnau met lijnvoeringen en ruimtewerking dienen tezamen met een eigentijdse blik als basis voor toekomstige aanpassingen.
2. Noordpark: Het Noordpark ontleent zijn identiteit aan de ligging aan de Oude Maas. De uitzichten over het water, de kunstobjecten en het ecologisch ingerichte landschapspark zijn beeldbepalend.
3. Munnikepark: Het Munnikepark is het arboretum van Zwijndrecht. Het is parkachtig aangelegd, met een diversiteit aan bomen in gemaaid gazon. Het is een op zichzelf staand park aan de rand van de natuurlijk ogende Devel.
4. Park Molenvliet: Park Molenvliet is opgebouwd uit een kamerstructuur. Door deze opbouw kan het een diversiteit aan functies herbergen.
5. De Groene Zoom: De Groene Zoom is een visueel open wijkpark. Het bestaat hoofdzakelijk uit gras met oude bomen. De belangrijkste functies in het park zijn spelen en recreëren. De oude bomen en de transparantie zijn de grote kracht van dit park.
6. Park Molenwei: Sporten tussen de bomen en het groen dat is wat Park Molenwei typeert.
7. Natuurpad langs het Waaltje: Langs het Waaltje ligt een natuurpad waar het lekker wandelen is.

Begraafplaatsen

De begraafplaatsen worden op een hoger kwaliteitsniveau onderhouden dan de rest van de openbare ruimte.

8. Algemene begraafplaats Jeroen Boschlaan: Het park is een groene, afgesloten enclave in het stedelijk weefsel. De begraafplaats heeft een eigen binnenwereld met eigen sfeer. Deze eigenschappen en de sterke identiteit van het park dienen te worden behouden.
9. Begraafplaats Munnikensteeg: Deze begraafplaats is opgedeeld in meerdere kamers door hagen die een besloten en beschut gevoel geven.
10. Algemene begraafplaats Heerjansdam: Deze begraafplaats is omsloten door een sloot en coniferen haag. Loodrecht op de poort ligt een laan waarlangs enkele beuken staan. Aan weerszijden van de hoofdentree staan grote treurwilgen en een kastanjeboom.

Groenblauwe structuur in de wijken

Het wijkgroen bestaat uit losse groenelementen in het stedelijk weefsel. Het betreft bijvoorbeeld wijk- en buurtparkjes en speelplekken.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

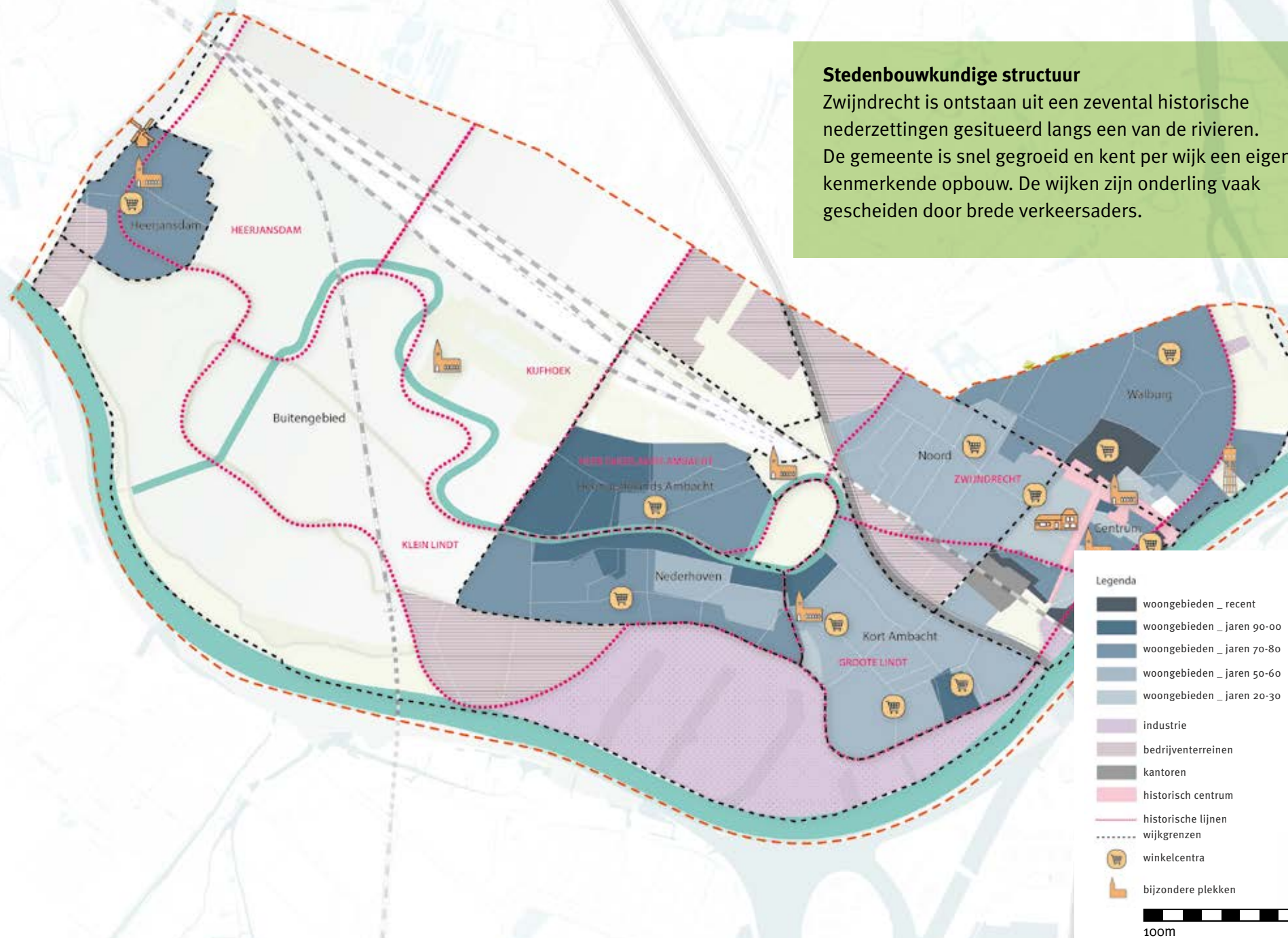
- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Stedenbouwkundige structuur

Zwijndrecht is ontstaan uit een zevental historische nederzettingen gesitueerd langs een van de rivieren. De gemeente is snel gegroeid en kent per wijk een eigen, kenmerkende opbouw. De wijken zijn onderling vaak gescheiden door brede verkeersaders.

STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR

Zwijndrecht ligt op een steenworp afstand van de grote steden, te midden van het groen. Met Rotterdam op minder dan vijftien autominuten zijn de hoogstedelijke voorzieningen nabij, en tegelijkertijd is het open polderland altijd binnen handbereik.

Cultuurhistorie

Cultuurhistorische Zwijndrecht is niet altijd goed beleefbaar. Op een hoger schaalniveau zijn de zeven historische nederzettingen waaruit Zwijndrecht is ontstaan nog traceerbaar: Groote Lindt, Achterlindt, Kleine Lindt, Heerjansdam, Kijfhoek en Heer Oudelands Ambacht. Alle nederzettingen waren gesitueerd aan de Devel, het Waaltje of de Lindtsedijk. Deze landschappelijke structuren zijn belangrijk voor de gemeente. Daarnaast zijn de veertien rijksmonumenten en de directe omgeving, de gemeentelijke monumenten en de voormalige buitenhuizen Meerdervoort en Develstein waardevolle en bijzondere plekken. Deze plekken zijn soms verborgen in het stedelijk weefsel of krijgen niet de aandacht die ze verdienen.

Stedenbouwkundige opbouw

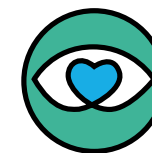
Binnen de kern Zwijndrecht hebben de opvattingen ten aanzien van stedenbouw en architectuur elkaar snel opgevolgd. Dit heeft enerzijds geleid tot een rijk mozaïek aan beelden en sferen, maar heeft anderzijds ook een gefragmenteerd beeld tot gevolg. Dat wordt nog versterkt door de grote verkeersaders binnen het stedelijk gebied. Deze zijn dermate royaal gedimensioneerd, met veel ruimte voor groen, dat zij de tussengelegen woongebieden van elkaar los lijken te snijden.

Ongeveer een derde van het bebouwd gebied wordt gevormd door bedrijven-, kantoren- en industrieterreinen. Deze gebieden zijn duidelijk anders van schaal en sfeer dan de woongebieden. Een groot deel van deze gebieden bevindt zich buitendijks. Daarnaast is rangeerterrein Kijfhoek een dominant gebied.

Binnen de overige tweederde van het bebouwd gebied is er sprake van een verweving van water, groen en wonen, waarbij vrijwel iedere wijk zijn eigen verhouding in bebouwde en onbebouwde ruimte kent. Dit heeft zijn weerslag op het karakter van de wijk. Het ontwerp van de bebouwde en de onbebouwde ruimte bepalen tezamen de eigenheid van de gebieden.

Binnen het 'wonen' is sprake van veelkleurigheid. Op de volgende pagina's worden de verschillende wijken kort beschreven.

*Groen is vaak bijzaak,
maar moet eigenlijk
hoofdzaak zijn.'*

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

BEKNOPTE BESCHRIJVING PER WIJK

Heer Oudelands Ambacht

Heer Oudelands Ambacht is de jongste wijk van Zwijndrecht en gebouwd in de jaren 80 en 90. Het is een suburbane wijk, grotendeels bestaand uit eengezinswoningen met een groot aandeel koopwoningen. De bevolkingssamenstelling van de wijk is kenmerkend voor een jaren 80/90-wijk: een relatief groot aandeel mensen in de werkzame bevolking met veel oudere kinderen en een relatief klein aandeel ouderen. De wijk heeft een relatief hoge bevolkingsdichtheid.

Groenstructuren in de wijk: Molenvliet, Klarinetsingel en Munnikensteeg, Beethovenlaan, Burgemeester Pijl Hogeweglaan, Ballade, Serenade, Symfonie, Rafter, Sweelinckplantsoen, Valeriussingel

Nederhoven

Nederhoven is een rustige suburbane wijk waar het goed wonen is. De afzonderlijke buurten hebben een duidelijke eigen identiteit. Ruimtelijk en sociaal valt Nederhoven uiteen in twee clusters: Nederhoven I en II, gebouwd in de jaren 60 en de wijken Nederhoven III en IV, aangelegd in een kenmerkende jaren 70-structuur. In het oosterlijk deel staan relatief veel huurwoningen in gestapelde bouw.

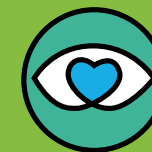
Groenstructuren: Laan van Nederhoven, Hilverbeek, Moermond, Kerkweg, Buizerdstraat, Merelstraat, Lunenburg- Cannenburg- Nijenrode-Grasbroek

Kort Ambacht

Kort Ambacht is een veelkleurige, ondernemende en multiculturele wijk. In de buurten wonen mensen met verschillende leefstijlen en achtergronden. Bijna één op de vijf inwoners heeft een niet-Nederlandse achtergrond. Kort Ambacht is voor een deel gebouwd in de jaren 60 en kent voor Zwijndrechtse begrippen een groot aandeel gestapelde bouw. De koop en huurwoningen in de wijk zijn goedkoop tot zeer goedkoop en deels van matige bouwkundige kwaliteit. Het eigendom is merendeels in handen van de corporaties.

Groenstructuren: Develweg, Kort Ambachtlaan, Burgemeester van 't Hoffweg, Admiraal de Ruijterweg, Karel Doormanlaan, Develsingel

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Centrum

Hoewel bijna alle bebouwing van het oorspronkelijke dijkdorp is verdwenen, is het centrum de meest karakteristieke wijk van Zwijndrecht. De compositie van het oude raadhuis, het Raadhuisplein en de groene as is een nog steeds herkenbaar onderdeel van de plannen van Verhagen. De wijk Centrum heeft een bijna dorpskarakter, het is een wijk met een groot aandeel vooroorlogse woningen en een gevarieerd woning- en voorzieningen aanbod.

Groenstructuren: Burgemeester de Bruinelaan, Raadhuisplein, Willem van Oranjelaan, Stationsweg, Da Costastraat

Walburg

Walburg heeft een gemengd woningaanbod. Overwegend kan dit worden gekarakteriseerd als laagbouw in een suburbane setting. De bebouwing langs de Rotterdamseweg dateert uit de jaren 30, rondom het winkelcentrum Walburg uit de jaren 70 en in de noordelijke buurten uit de jaren 80. Rondom het winkelcentrum en langs de stadsring zijn grootschalige complexen en hoogbouw geclusterd.

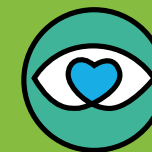
Groenstructuren: Van Schaikstraat, Beneluxlaan, Swanendrift, Burgemeester Slobbelaan, Thorbeckelaan, Hoofdland, Sandelingen, Luiksesingel, Berlijnseplein, Cort van der Lindenstraat

Noord

Vooral in de vooroorlogse buurten in Zwijndrecht Noord is sprake van een kwalitatief hoogwaardig woonmilieu. Noord is een gevarieerde wijk en bestaat uit buurten met een eigen onderscheidend karakter. De variatie komt tot uitdrukking in de diversiteit van de inwoners en hun culturele achtergrond.

Groenstructuren: Laurensvliet, Burgemeester Jansenlaan, Officiersvliet, Bootjessteeg, Warmoeziersstraat, Antoni van Leeuwenhoekstraat, Ter Steeghe Ring, Jeroen Boschlaan

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

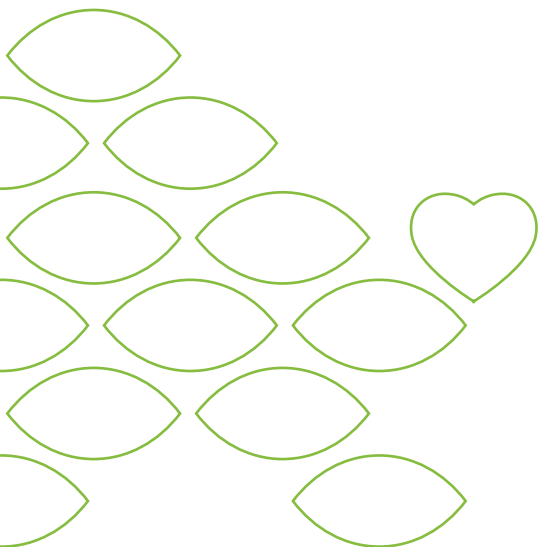
BEGIN

Heerjansdam

Heerjansdam bestaat uit een mengeling van koop- en huurwoningen. De dorpskern (directe omgeving van de Dorpskerk) vormt het centrum van Heerjansdam. Het heeft een bloeiende dorpsgemeenschap met een sterke sociale samenhang. Heerjansdam ligt aan het Waaltje, hier draagt de openbare ruimte bij aan de identiteit.

Groenstructuren: Sportlaan, Dominee J.A. Visserstraat en Heer Janstraat

Bedrijventerreinen

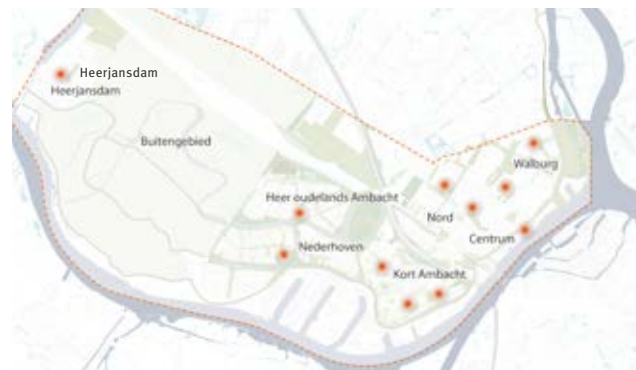
Groote Lindt is een functioneel watergebonden industrieterrein met bedrijven in de zwaardere milieucategorie, gespecialiseerd in industrie, maritieme logistiek en handelsbedrijven. Het buitendijkse terrein aan de Oude Maas kent grote kavels en het terrein wordt redelijk extensief gebruikt door grootschalige bedrijven.

De Geer is een binnendijs, droog bedrijventerrein aan de Oude Maas. Het terrein vormt een cluster met het Groote Lindt. Het heeft een gemengd karakter met kleinschalige bedrijvigheid.

Develpoort is een bedrijventerrein en woongebied met een zeer gemengde invulling. Het is centraal gelegen tussen de spoorlijn en de A16 en wordt intensief gebruikt.

Bakenstein: de gemeente ontwikkelt op Bakenstein een kwalitatief hoogwaardig bedrijvenpark. Dit terrein geeft ruimte aan kleinschalige bedrijven in de productie en handelsfeer.

Kleine bedrijventerreinen zijn het stationsgebied, Ter Steeghe, Bedrijventerrein Gors en Molenvliet. De bedrijventerreinen zijn functioneel ingericht en bieden potentie voor vergroening.

Centra van Zwijndrecht

Zwijndrecht kent geen duidelijk centrum, maar heeft een ruim aanbod van detailhandellocaties. Met een kernwinkelcentrum, drie wijkwinkelcentra en een aantal buurtwinkelcentra is het voorzieningsniveau goed. De winkelcentra hebben allen reeds een eigen identiteit door middel van verschil in architectuur en stedenbouwkundige opzet. Walburg is recent opnieuw ingericht waarbij water onder de verharding wordt geïnfiltreerd en extra groen is toegevoegd. Over het algemeen kan worden gesteld dat de centra een verouderde en onaantrekkelijke 'harde' uitstraling hebben. Het is daarom aan te raden bij een ingreep in de openbare ruimte extra groen toe te voegen en de verharding af te laten nemen.

Kernwinkelgebied (boven lokaal verzorgend):

Walburg, entreegebied Stationskwartier en horecaconcentratie Veerplein.

Wijkwinkelcentra (lokaal verzorgend):

Oudeland, Kort Ambacht en Boulevard Noord.

En dorpskern Heerjansdam en culinaire buurtkern Maasboulevard (klein lokaal verzorgend).

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

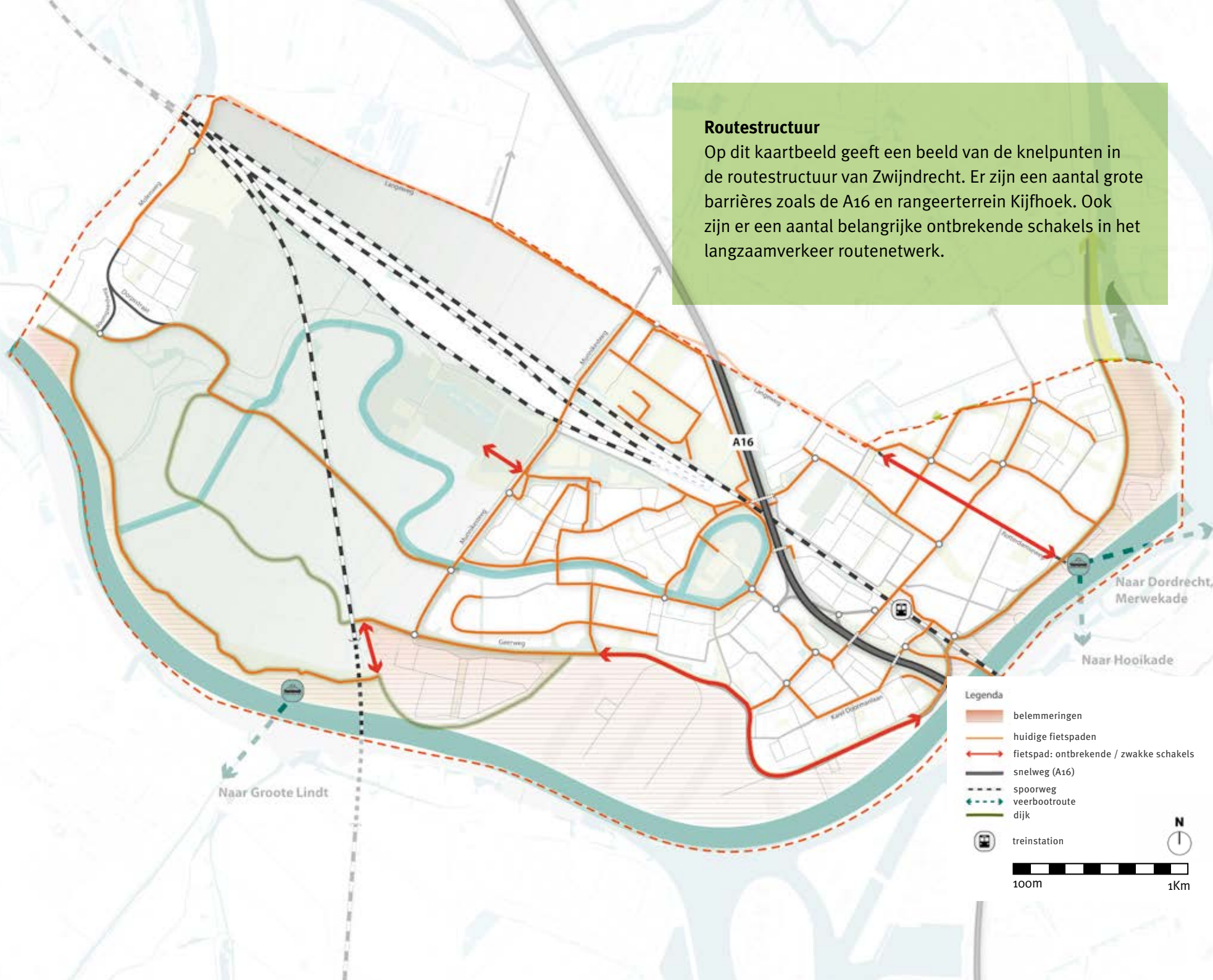
- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Routestructuur

Op dit kaartbeeld geeft een beeld van de knelpunten in de routestructuur van Zwijndrecht. Er zijn een aantal grote barrières zoals de A16 en rangeerterrein Kijfhoek. Ook zijn er een aantal belangrijke ontbrekende schakels in het langzaamverkeer routenetwerk.

ROTESTRUCTUUR

Met de rotestructuur wordt het netwerk van wegen, fiets- en voetpaden bedoeld die door mensen worden gebruikt om van A naar B te komen of voor recreatieve doeleinden. Als we kijken naar de rotestructuur in Zwijndrecht dan is er een aantal zaken die opvallen. De gemeente kent een aantal grote barières zoals de A16 en het spoor. Onderdeel daarvan maken de onderdoorgangen die op sommige locaties bijdragen aan een sociaal onveilig gevoel. Daarnaast is de auto dominant in de gemeente en ontbreken er belangrijke schakels in het langzaamverkeernetwerk.

Hoofdverbindingen

De stadsas

De stadsas verbindt het oostelijk en het westelijk deel van Zwijndrecht en tegelijk de A16, het station, winkelcentrum Walburg en de Laan van Welhorst in Hendrik-Ido-Ambacht. Het vormt de verkeerstechnische verdeelsleutel van Zwijndrecht en zorgt voor een ruimtelijk relatie tussen oost en west. Het is de belangrijkste structuur die de barrièrewerking van het spoor en de A16 doorkruist.

Rotterdamseweg en Langeweg

De Rotterdamseweg en de Langeweg vormen, naast de dijk langs de Oude Maas, de belangrijkste historische ontsluiting van Zwijndrecht. Het was de verbinding tussen Rotterdam en Dordrecht, via het veer aan het Veerplein. Langs deze lijn vonden de eerste uitbreidingen van Zwijndrecht binnendijs plaats. Eerst in de vorm van lintbebouwing, daarna met uitbreidingswijken. Tot 1942 heeft op dit traject een stoomtram gereden. De zichtbaarheid van de historische lijn, als ruimtelijk eenheid, is op dit moment matig. In potentie kan de Rotterdamseweg zowel ruimtelijk als in relatie tot de identiteit van Zwijndrecht meer betekenen.

Heerjansdam: Molenweg, Dorpsstraat, Boomgaardweg

De lokale hoofdontsluiting van Heerjansdam bestaat uit de historische lijnen Molenweg en Dorpsstraat, en de relatief nieuwe Boomgaardweg. De Molenweg kent een duidelijke groene begeleiding van bomenrijen en onderbeplanting. Richting de Dorpsstraat neemt deze begeleiding af door de beperkte ruimte in het straatprofiel. De Dorpsstraat vormt het oude centrum van het dijkdorp. Hier is geen ruimte voor groen in de openbare ruimte. De gevels, de rangschikking van de bebouwing en het groen op privaat terrein bepalen de sfeer van de openbare ruimte.

Wegen in het buitengebied (grotendeels beheerd en eigendom van het waterschap, recreatieschap en Staatsbosbeheer).

Deze ontsluiting bestaat uit de Langeweg tussen de Rijksstraatweg en Molenweg. De weg doorkruist het open slagenlandschap, met enkele boerderijen en constante landschappelijke vergezichten. Het wegprofiel is breed en de verkeersdruk is hoog. De weg kent geen groene begeleiding waardoor het zicht op het open polderlandschap goed beleefbaar is.

Hoofdontsluiting in het stedelijk gebied: Geerweg, Munnikensteeg, Brugweg en Karel Doormanlaan, Laan van Nederhoven, Develsingel, Plantageweg, Kerkweg, Swanendrift, Laan van Walburg, Burgemeester Jansenlaan.

Deze wegen kennen een groen karakter en helpen bij de oriëntatie.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Verbinding op de fiets

Zwijndrecht is een gemeente waar de auto dominant is in gebruik. De positie van de fiets is ondergeschikt. Het netwerk van (vrijliggende) fietspaden kent ontbrekende schakels zoals de Rotterdamseweg en parallelle verbindingen, verbindingen naar het station en bedrijventerrein Groot Lindt. De verbinding van het stedelijk gebied naar het open landelijke gebied gaat via de dijken. Deze zijn niet optimaal ingericht voor de fietser. Ook op een lager schaalniveau lopen fietspaden niet altijd door.

Gesloten gevels

De plinten kennen vaak een gesloten uitstraling. De plint is de eerste laag van een gebouw. Contact tussen de buitenruimte middels een raam en entree draagt bij aan een gevoel van sociale veiligheid. Het openbaar gebied grenzend aan een blinde gevel wordt daardoor als minder prettig ervaren. Er is weinig sociale controle. Vanuit de wijken naar de groengebieden zijn de verbindingen soms goed zoals bij het Munnikpark en soms ontbreekt de verbinding.

Verbindingen met het water

Dat Zwijndrecht aan het water ligt is weinig merkbaar als je achter de hoge dijk zit. Dit terwijl het water een belangrijk onderdeel is van de Zwijndrechtse identiteit. Een betere verbinding tussen binnen en buiten de dijk helpt om niet alleen fysiek maar ook mentaal de verbinding met het water te versterken.

Uitstraling van de verbindingen

Profielen zijn functioneel. Materialisatie kent veel onrust. Er is niet altijd en duidelijke hiërarchie in de inrichting van de openbare ruimtes. Daarnaast worden sommige lijnen, zoals de Maasboulevard opgeknapt door verschillende soorten inrichting en materialisatie..

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

CONCLUSIES: KWALITEITEN EN KNELPUNTEN

GROENBLAUWE STRUCTUUR

Kwaliteiten:

- Er is veel groen in de gemeente, zowel grote als kleine groengebieden, in de vorm van groenstructuren en groen in de wijken. Ook is er relatief veel water dat onderdeel is van de groene structuren.
- Het groen in de gemeente is goed verspreid. Dit blijkt ook uit de award die de gemeente Zwijndrecht won voor 'Beste Groenspreiding' bij de Groene Stad Challenge.
- De kwaliteit van het beheer levert over het algemeen een verzorgd beeld. Dit wordt grotendeels gedaan door wijkteams.
- Het Develpark als groen centrum.
- De Devel verbindt Zwijndrecht met het buitengebied.

Knelpunten:

- Het groen kent een eenduidig beeld (veelal gras met bomen) waardoor het niet altijd even aantrekkelijk is.
- Veel groen kent vaak niet een duidelijke functie en kan daarom beschreven worden als 'kijkgroen'.
- Sommige plekken zijn stenig ingericht, terwijl die veel potentie hebben om onderdeel te zijn van het de groenblauwe structuur.
- Veel verschillende inrichtingselementen (paaltjes, betonpoefjes, prullenbakken enz.) zorgen voor een rommelig beeld.
- Watergangen kennen bijna altijd een harde beschoeiing dit biedt weinig ruimte voor biodiversiteit.
- De ligging van Zwijndrecht aan de Oude Maas wordt onvoldoende benut. De nieuwe inrichting van het Veerplein is een goede start om deze potentie beter te benutten.

*Kwaliteit van
beheer is over het
algemeen hoog.*

*Groen kent een
eenduidig beeld:
gras met bomen.*

*Sommige plekken
zijn stenig ingericht
in plaats van groen.*

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

CONCLUSIES: KWALITEITEN EN KNELPUNTEN

STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR

Kwaliteiten:

- Er zijn verborgen parels in het stedelijk weefsel.
- Er zijn nog enkele belangrijke historische structuren herkenbaar, zoals de Burgemeester de Bruïnelaan en de Rotterdamseweg..
- Iedere wijk heeft zijn eigen karakter.
- Iedere wijk heeft zijn eigen centrum.

Knelpunten:

- Stedenbouwkundig wordt de stad Zwijndrecht meerdere keren doorsneden, bijvoorbeeld door het spoor en de A16.
- De bedrijventerreinen zijn functioneel ingericht waar potentie is voor vergroenen.
- Zwijndrecht heeft geen duidelijk centrum.
- Winkelcentra hebben over het algemeen een onaantrekkelijke harde uitstraling. Bij de meeste winkelcentra is er weinig groen.

*Verborgen parels in
het stedelijk weefsel,
zoals de Oude Kerk.*

*Er zijn nog enkele
belangrijke
historische structuren
herkenbaar.*

*Iedere wijk heeft
zijn eigen centrum.*

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

CONCLUSIES: KWALITEITEN EN KNELPUNTEN

ROUTESTRUCTUUR

Kwaliteiten:

- Verbinding tussen wijk en Munnikpark.
- De dijken en de Devel zijn in potentie mooie verbindingen naar het buitengebied.

Knelpunten:

- Aantal grote barrières; de A16 en rangeerterrein Kijfhoek.
- De auto is op vrijwel alle plekken dominant aanwezig en vormt vaak een barrière voor langzaam verkeer.
- Er bevinden zich een aantal zwakke schakels in de fietsinfrastructuur (zoals de verbinding over de Munnikensteeg).
- De bebouwing kent vaak gesloten gevels bij bebouwing wat ten koste gaat van de sociale veiligheid.
- Er zijn veel verschillende soorten materialisatie wat niet bijdraagt aan de oriëntatie en herkenbaarheid.

De Devel is in potentie een mooie verbinding tussen stad en land.

Slechte fietsverbinding naar buitengebied.

Auto is dominant.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

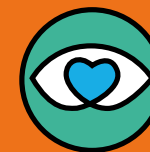
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

4 Wie wil Zwijndrecht zijn?

*‘Als mensen meer naar
buiten gaan, worden de
problemen binnen minder.’*

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

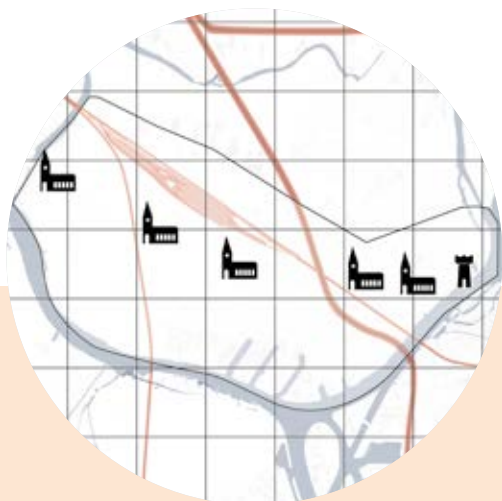
2023-2032

Inhoud

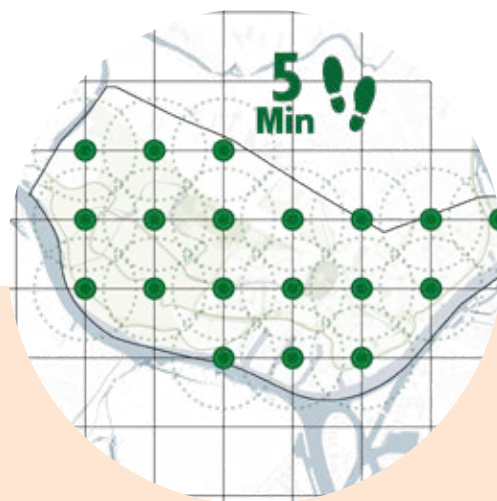
- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

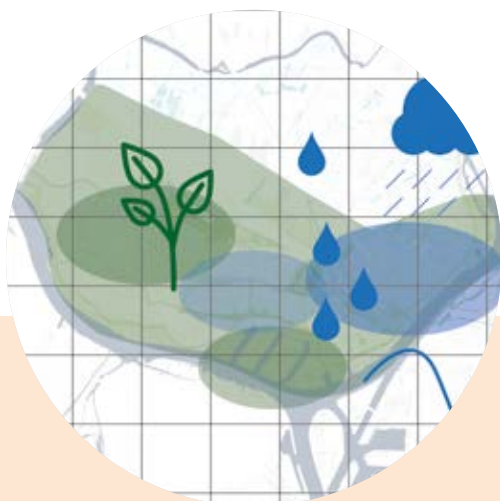
**IDENTITEIT: EEN HERKENBAAR
ZWIJNDRECHT**

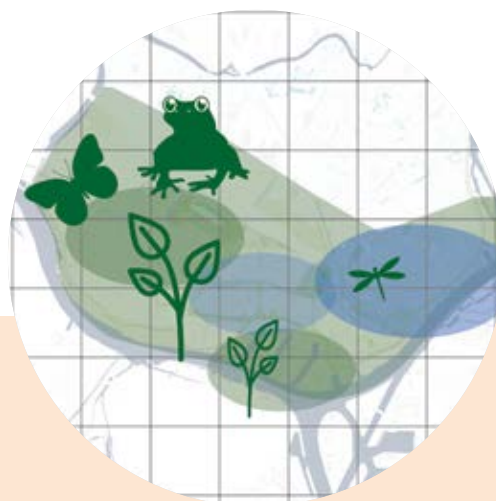
**GEZONDHEID: EEN GEZOND
ZWIJNDRECHT**

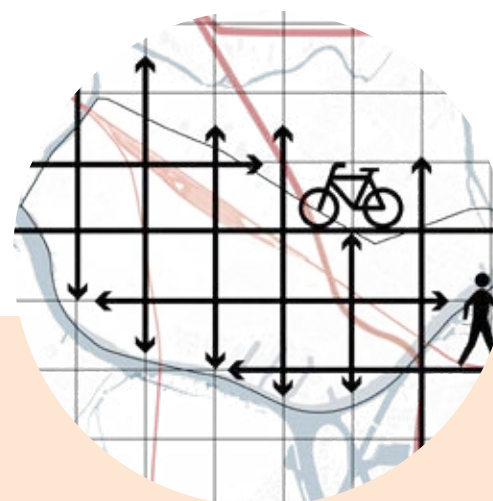
**LEEFBAARHEID: EEN LEEFBAAR
ZWIJNDRECHT**

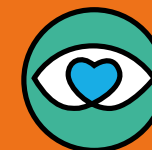
**KLIMAATADAPTATIE: EEN
KLIMAATADAPTIEF ZWIJNDRECHT**

**BIODIVERSITEIT: EEN BIODIVERS
ZWIJNDRECHT**

**MOBILITEIT: EEN VERBONDEN
ZWIJNDRECHT**

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

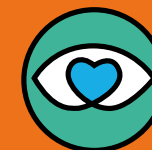
AMBITIE VOOR DE OPENBARE RUIMTE

Groen is nooit ver weg als je in Zwijndrecht woont. Dit is een kwaliteit die ten opzichte van de omliggende steden uniek is. Het versterken van dit groene karakter draagt bij aan het versterken van de Zwijndrechtse identiteit: 'Zwijndrecht Tuinstad'. Maar wat betekent dit voor de inrichting van de openbare ruimte in Zwijndrecht?

De ambitie is om de openbare ruimte zo in te richten dat de Zwijndrechtse identiteit herkenbaar is, dat de inwoner van Zwijndrecht gezond is, dat de leefbaarheid in Zwijndrecht goed is, dat Zwijndrecht klimaatadaptief is en biodiversiteit kent en dat Zwijndrecht verbonden is. Als die ambitie gerealiseerd is dan zijn de grootste knelpunten opgelost, zijn de kwaliteiten versterkt en voldoet de buitenruimte van Zwijndrecht ook in de toekomst aan de wensen en eisen van haar inwoners.

Lees verder op volgende pagina.

Zwijndrechtse identiteit: 'Zwijndrecht Tuinstad'

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

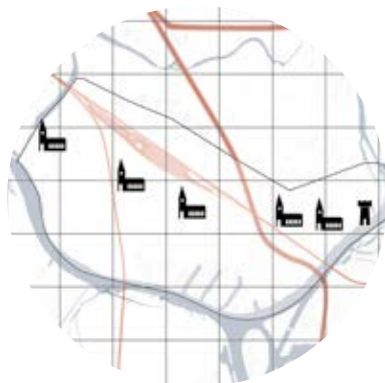
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

EEN HERKENBAAR ZWIJNDRECHT

Een omgeving die de ruimtelijke eigenheid versterkt en die maakt dat mensen zich in die omgeving thuis voelen. Het gaat om het verhaal en de identiteit van de gemeente. De bijzondere elementen in de openbare ruimte, de parels, helpen het verhaal van Zwijndrecht te vertellen. Zij zijn uniek en verdienen daarom extra aandacht.

Daarnaast kunnen de historische lijnen van Zwijndrecht: Burgemeester de Bruïnelaan, Rotterdamseweg en Koninginneweg extra aangezet worden om zo beleefbaar en kenbaar te zijn voor inwoner en bezoeker. Ook deze lijnen zijn onderdeel van het verhaal en de indentiteit van Zwijndrecht.

Door het verhaal van Zwijndrecht te vertellen in de openbare ruimte.

'We moeten het welzijn en de gezondheid van de mens als uitgangspunt nemen voor de inrichting van de openbare ruimte'

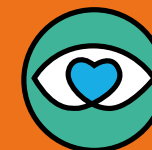
EEN GEZOND ZWIJNDRECHT

De openbare ruimte draagt bij aan de gezonde stad. De openbare ruimte biedt de inwoners van Zwijndrecht een prettige en gevarieerde omgeving en de mogelijkheden om hier zelf aan bij te dragen. Een omgeving die de zintuigen prikkelt, waar men kan ontspannen en die inclusief is voor alle Zwijndrechtenaren.

De betekenis van de openbare ruimte reikt verder dan het toevoegen van attractiviteit. De openbare ruimte is ook een omgeving die uitnodigt tot beweging, tot sport en spel. De inrichting van de openbare ruimte kan bijdragen aan het tegengaan van overgewicht en kan bijdragen aan een gezond Zwijndrecht. Gezond Zwijndrecht gaat over het maken van plekken van betekenis. Als ambitie wordt gesteld dat iedere Zwijndrechtenaar binnen vijf minuten lopen een plek van betekenis heeft in de openbare ruimte waar hij/zij kan werken aan zijn of haar eigen gezondheid.

Door de openbare ruimte te veranderen van kijkgroen naar gebruiksgroen.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

EEN LEEFBAAR ZWIJNDRECHT

In de openbare ruimte is ruimte om sociale verbindingen te leggen. Als de fysieke verbindingen goed zijn wordt de drempel naar de openbare ruimte lager. In de openbare ruimte is dan ook ruimte om sociale verbindingen te leggen. De ambitie is om de drempel naar de openbare ruimte zo laag mogelijk te maken zodat het bijdraagt aan een versterkte sociale samenhang onder de Zwijndrechtenaren. De openbare ruimte biedt ruimte aan ontmoeting en kan bijdragen aan het tegengaan van een sociaal isolement van ouderen of maatschappelijke ontwrichting van de jeugd. De openbare ruimte draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners en biedt ruimte voor ontmoeting.

Door de openbare ruimte in te richten die ontmoeting stimuleert.

‘Ik wil dat iedereen op vijf minuten lopen een groenplek heeft die er toe doet.’

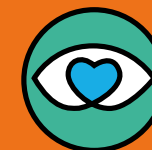
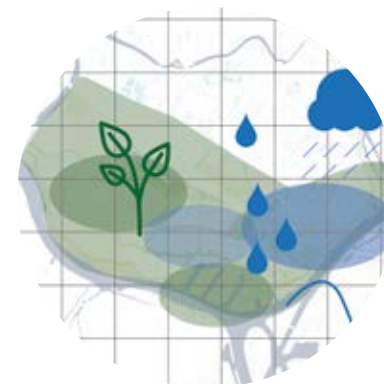

EEN KLIMAATADAPTATIEF ZWIJNDRECHT

De zomers worden gemiddeld warmer met als gevolg dat de intensiteit van kortdurende regenbuien sterk toeneemt. Dit leidt onder andere tot extra behoefte aan waterbergend vermogen in de openbare ruimte. Met het stijgen van de gemiddelde temperatuur wordt Nederland enerzijds meer frequent geschikt voor buitenrecreatie, mensen zullen er vaker op uittrekken om te fietsen, te wandelen of in een park te recreëren. Anderzijds leidt de temperatuurstijging tot droogte en hittestress.

De gemeente Zwijndrecht gaat haar openbare ruimte klimaatadaptief inrichten. Dit betekent concreet dat er meer ruimte komt voor waterberging, het aandeel verhard oppervlak wordt teruggedrongen en er meer aandacht is voor groene plekken waar men verkoeling kan vinden. Een klimaatadaptieve stad kenmerkt zich door toekomstbestendigheid. Dit wil zeggen dat bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte keuzes gemaakt worden voor de lange termijn. De gemeente kiest voor de toepassing van materialen en beplanting die lang meegaan en die in hun productie een beperkte milieubelasting veroorzaken. Circulair gebruik wordt voor 2050 de standaard. In de openbare ruimte wordt energiezuinige verlichting toegepast. De gemeente streeft naar een gescheiden riolering. Een gescheiden rioolstelsel heeft een buis voor afvalwater en een buis of ander hulpmiddel voor regenwater. Het voert daarmee vuil afvalwater en schoner regenwater (of grondwater) voor het grootste deel apart af. Op plaatsen waar bodemdaling sterke zetting veroorzaakt, wordt bij reconstructies onderzocht of lichte ophoogmaterialen kunnen worden toegepast om restzettingen te voorkomen of te verminderen. Op die manier wordt Zwijndrecht een veerkrachtige gemeente voor de huidige bewoners én voor de toekomstige generaties.

Door de openbare ruimte toekomstbestendig in te richten.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

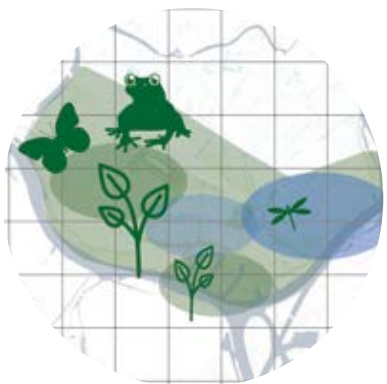
2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

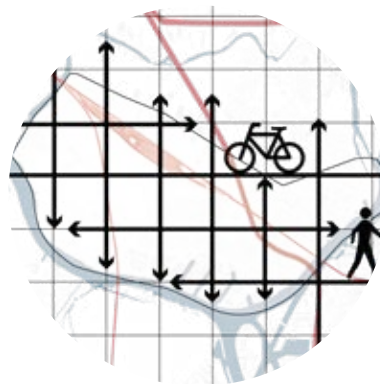
BEGIN

EEN BIODIVERS ZWIJNDRECHT

Een klimaatadaptieve stad is ook ecologisch gezond en veerkrachtig. Hierin leven mens, dier en plant samen. De gemeente streeft in de aanleg en het onderhoud van de openbare ruimte ook ecologische meerwaarde na. De basis daarvoor ligt in de Natuurwaarden- en natuurkansenkaart, die begin 2023 is vastgesteld. De Natuurwaarden- en natuurkansenkaart laat zien welke natuurwaarden er in de gemeente aanwezig zijn en welke kansen er liggen om de biodiversiteit te vergroten. Het gaat hierbij naast de inrichting en het beheer van de openbare ruimte ook om gebiedsontwikkeling inclusief de gebouwde omgeving (natuurinclusief bouwen). Daarnaast biedt het document handelingsperspectief voor de gemeente, ontwikkelaars, ondernemers en inwoners om de biodiversiteit te vergroten.

Door de openbare ruimte soortenrijk en inheems aan te planten.

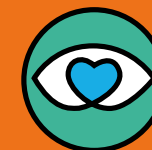

EEN VERBONDEN ZWIJNDRECHT

Verbonden Zwijsrecht gaat over goede verbindingen met het water en het groen en goede verbindingen met de omgeving. In het bijzonder is er aandacht voor het toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte voor mensen met een beperking.

Goede verbindingen maken het aantrekkelijk om de openbare ruimte te gebruiken. Met name goede fiets- en wandelverbindingen kunnen zorgen dat de auto minder vaak gebruikt wordt. Verplaatsing vindt zoveel als mogelijk plaats via het STOMP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service, Privé auto.

Door verbindingen in de openbare ruimte te verknopen.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

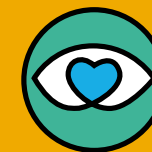
Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijsrecht?
- 3 Wie is Zwijsrecht?
- 4 Wie wil Zwijsrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

5 Beleidskader openbare ruimte

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

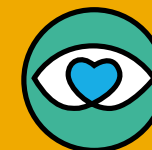
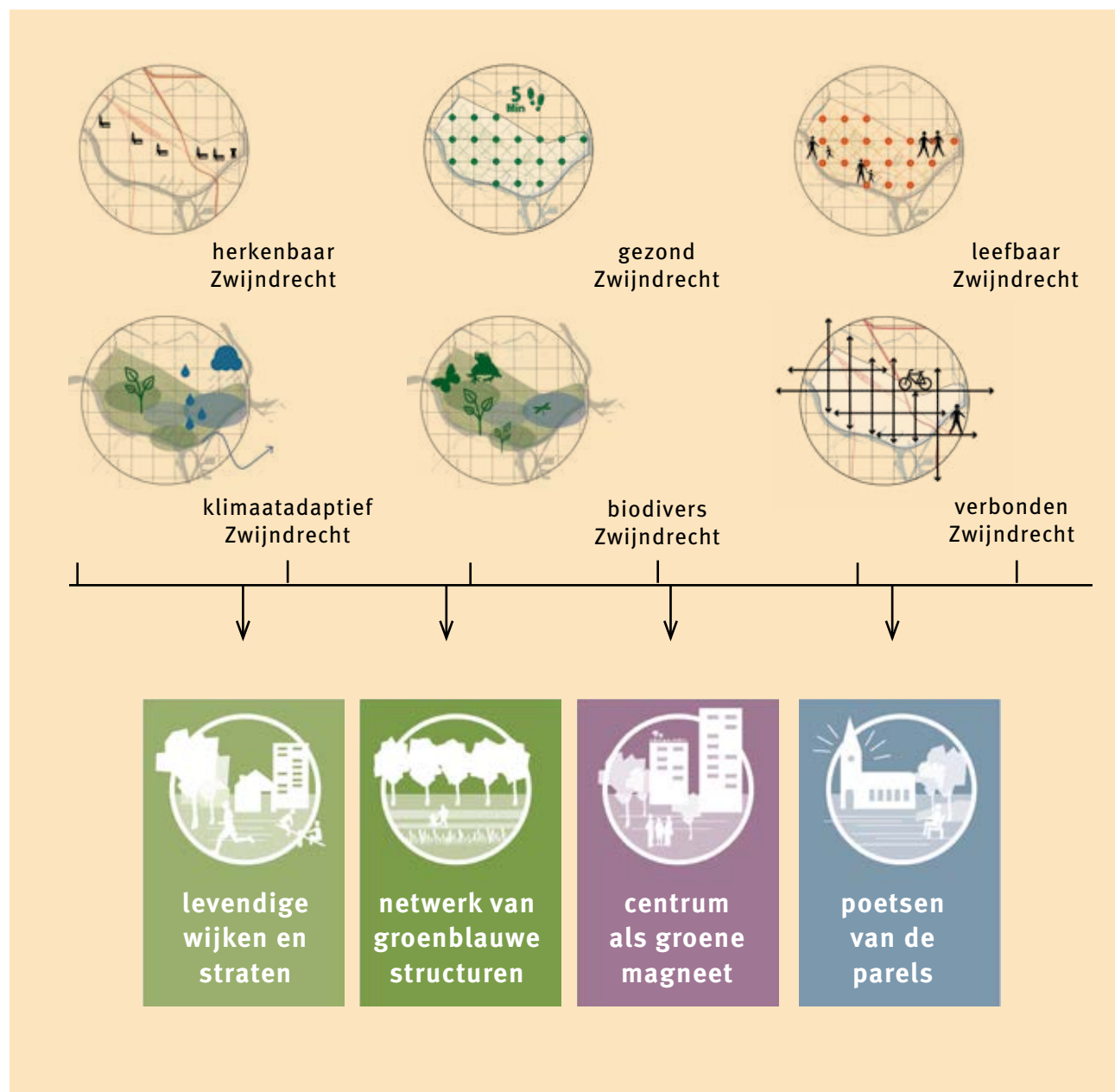
BEGIN

AMBITIES DOORVERTAALD IN EEN VISIE

Bij (her)inrichting en het beheer van de buitenruimte wordt gekeken hoe de openbare ruimte bij kan dragen aan een gezond, verbonden en klimaatadaptief Zwijndrecht. In dit hoofdstuk worden deze ambities doorvertaald in een beleidskader. Het beleidskader is de stip op de horizon. Wat betekenen deze ambities concreet voor de toekomstige openbare ruimte van Zwijndrecht?

dit beleidskader bestaat uit vier pijlers die voortkomen uit de thema's van het vorige hoofdstuk:

- 1 levendige wijken en straten (gezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit)
- 2 netwerk van groenblauwe structuren (identiteit, klimaatadaptatie biodiversiteit en mobiliteit)
- 3 centrum als groene magneet (identiteit, gezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit)
- 4 poetsen van de parels (identiteit en klimaatadaptatie)

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

LEVENDIGE WIJKEN EN STRATEN

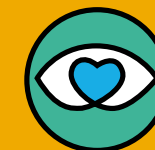
De openbare ruimte in de wijk is belangrijk om plekken met meerwaarde binnen vijf minuten afstand te creëren. Echter omvat de huidige inrichting nog niet altijd de meerwaarde die uitnodigt tot gebruik. Zo zijn er bijvoorbeeld de groene ruimtes tussen flatgebouwen, die plekken zijn die uitermate geschikt zijn om in te richten als buurttuin, speeltuin, moestuin of sportplek.

De straten tezamen vormen het grootste oppervlakte aan openbare ruimte in de gemeente. Hierdoor valt hier ook de meeste winst te behalen als het gaat om een gezond, verbonden en klimaatadaptief Zwijndrecht. In de straten spelen daarnaast voortuinen een belangrijke rol. Het vergroenen van voortuinen en het aanleggen van geveltuinen wordt door de gemeente gestimuleerd. Sociale werkvoorzieningsprojecten kunnen ondersteuning bieden bij de aanleg en het onderhoud. Belangrijk hierbij is eigenaarschap: wie neemt de verantwoordelijkheid? De buitenruimte in de straat is van alle mensen in de straat. Het is een verlengde van de eigen woning.

Voorbeelden van klimaatadaptieve maatregelen:

- Stimuleren inwonersinitiatieven met buurttuinen, speeltuinen en moestuinen;
- Ruimte in het straatprofiel groen inrichten;
- Aanleggen van groene bermen met meerwaarde en groen langs de wegen bijvoorbeeld door de aanplant van fruitbomen en andere vruchtdragende beplanting;
- Afkoppelen van hemelwater;
- Regenwatergeleiding over de weg;
- Het aanleggen van een infiltratieveld;
- Het aanleggen van gescheiden riolering;
- Bij extreme neerslag water tijdelijk op de straat bufferen;
- Stimuleren groene erfafscheidingen;
- Stimuleren van geveltuintjes;
- Stimuleren verticaal groen (op blinde gevels);
- Aanleggen van grote aaneengesloten plantvakken met bomen en planten.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

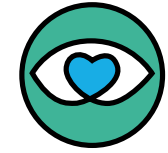
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Referentiebeelden levendige wijken en straten.

NETWERK VAN GROENBLAUWE STRUCTUREN

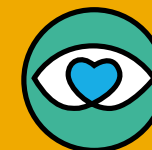
Goede verbindingen ontsluiten de bijzondere plekken van Zwijndrecht en zorgen dat inwoners makkelijk hun weg naar het buitengebied vinden. Een heldere en logische inrichting van deze structuren zorgt dat de openbare ruimte beter leesbaar is en dat de weg makkelijk te vinden is. Het gaat daarbij zowel om de hoofdstructuur als het fijnmazige netwerk. Straatmeubilair en andere objecten zijn, waar mogelijk, geclusterd en staan nooit in belangrijke zichtlijnen. Hiermee wordt een rommelig beeld vermeden.

Zoals eerder is geconstateerd is de auto dominant in Zwijndrecht. Om fietsen en wandelen te stimuleren zijn goede langzaamverkeerverbindingen belangrijk. Stimuleren van het fietsgebruik draagt bij aan een gezonde stad. De inrichting van fietspaden is bij voorkeur vrijliggend en wordt begeleid door bomen en bloemrijke grasbermen. Zo ontstaat een aantrekkelijk wandel- en fietsroutenetwerk.

Klimaatadaptieve bouwstenen:

- Toepassen van bomen waar het kan
- Waterstructuren voorzien van natuurvriendelijke oevers.
- Gras vervangen/omvormen tot bloem- of kruidenrijk grasmengsel.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

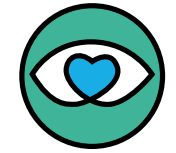
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Referentiebeelden leesbare groenblauwe structuren.

CENTRUM ALS GROENE MAGNEET

Zoals in hoofdstuk 2 is geconcludeerd is, is het moeilijk het centrum van Zwijndrecht aan te wijzen. Walburg heeft qua functioneel aanbod de meeste potentie hierin. De inrichting van de openbare ruimte is nog niet lang geleden vernieuwd en daarom speelt deze visie in op een verdere toekomst van dit gebied. Hierbij is verdichting rondom het winkelcentrum goed denkbaar met een bijpassende maaiveldinrichting. Binnen de Tuinstadgedachte oogt dit hoogstedelijke gebied dan toch heel groen. Als referentie valt te denken aan de ontwerpen van Stefano Boeri. Het centrum ontwikkelt zich dan als een groene magneet die zowel economisch als voor de inwoners van Zwijndrecht en omstreken interessant is om te bezoeken.

Het groene centrum zal mensen uitnodigen om te verblijven. Om er langer te zijn dan alleen om de boodschappen te doen. In het centrum is ook plek om te bewegen. In deze meer stedelijke buitenruimte zijn objecten te vinden die uitnodigen tot bewegen en verblijven.

Het centrum zou als een spin in het web moeten zijn. Makkelijk te vinden en via verschillende modaliteiten bereikbaar waarbij goede fietsroutes en wandelroutes worden gestimuleerd boven het gebruik van de auto. Toegankelijkheid voor iedereen speelt hierbij een belangrijke rol.

Klimaatadaptieve bouwstenen:

- Verticaal en gelaagd groen (zoals daktuinen);
- Aanplant van opgaand groen voor schaduw;
- Aanleg van waterplein voor wateropvang;
- Aanleg van Urban Swale (verlaagd beplantingsvak dat water opvangt).

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

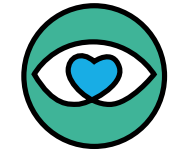
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Referentiebeelden centrum als groene magneet.

POETSEN VAN DE PARELS

Zwijndrecht heeft enkele gebieden en objecten die zeker de moeite waard zijn om naar toe te gaan.

De zogenoemde parels. Deze zijn nu nog niet altijd even goed zichtbaar of kennen een onduidelijke of rommelige inrichting. De kwaliteit van de inrichting van de buitenruimte en het onderhoudsniveau zouden hier hoger moeten zijn. Tot de parels worden onder andere gerekend: de Maasboulevard, het Stationskwartier, het gebied rondom de Oude kerk in Heerjansdam, het develpark, de omgeving van de rijksmonumenten, winkelcentra, parken en de begraafplaatsen. Door de inrichting van deze bijzondere gebieden te verbeteren en hier meer aandacht aan te geven komen deze meer tot hun recht en nodigen uit voor bezoek en gebruik. De parels worden hiermee onderdeel van een ommetje. Buiten dat de parels een kwalitatieve en groene openbare ruimte verdienen zijn ze ook duidelijk te herkennen in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld door bijzondere verlichting of plaquettes in de bestrating.

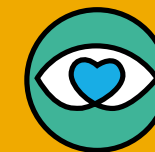
‘Buiten zorgt voor binnen’

Klimaatadaptieve bouwstenen:

Omdat het gaat om verschillende typen van buitenruimte zijn de mogelijke klimaatadaptieve maatregelen ook divers. Bij de Maasboulevard valt bijvoorbeeld aan andere maatregelen te denken dan in bijvoorbeeld een park. Algemeen kan worden gesteld:

- Zoveel mogelijk vergroenen;
- Toepassen van beplanting met meerwaarde zoals: hoge belevingswaarde, bieden van verkoeling en bijdragen aan de biodiversiteit;
- Zoveel mogelijk water opvangen en vasthouden.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

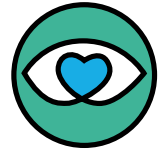
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

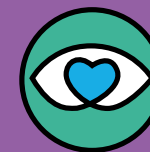

Referentiebeelden poetsen van de parels.

BEGIN

6 Ruimtelijke handvatten

‘Ik wil dat de openbare ruimte kwaliteit en harmonie uitstraalt’

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

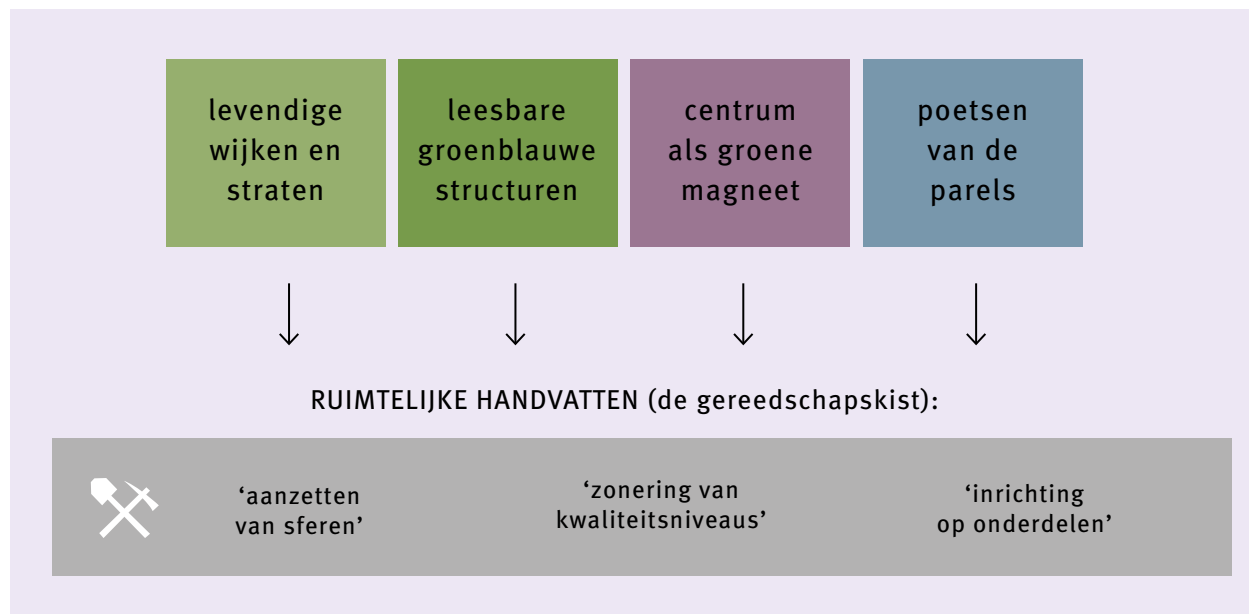
BEGIN

HET BELEIDSKADER VERTAALD NAAR HANDVATTEN

De vier speerpunten in dit beleidskader (vorige hoofdstuk) zijn nog vrij abstract en wellicht lastig toe te passen in de praktijk. Daarom worden deze speerpunten in dit hoofdstuk vertaald naar een aantal ruimtelijke handvatten. Deze bieden ondersteuning in de concrete vertaling van het beleidskader. Ze vormen als het ware de gereedschapskist van dit beleidskader op de openbare ruimte. De ruimtelijke handvatten bestaan uit;

- het aanzetten van sferen
- zonering van kwaliteitsniveaus
- inrichting op onderdelen

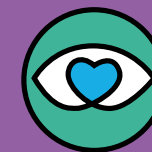
In de volgende paragrafen worden deze handvatten verder toegelicht.

AANZETTEN VAN SFEREN

Bij alle beslissingen met betrekking op de openbare ruimte van Zwijndrecht dienen samenhang en herkenbaarheid van de plek als uitgangspunt te worden genomen. Een herkenbare en onderscheidende sfeer is daarbij van belang. Het draagt bij aan de leesbaarheid van een plek en bepaalt of een plek als aangenaam wordt ervaren. De gemeente Zwijndrecht kent een aantal gebieden met eigen sferen die vragen om een ander type inrichting. Het gaat om binnen- en buitendijks, om werk- en woongebieden en om stedelijke- en landelijke gebieden. Op de volgende pagina's zijn deze verder uitgewerkt.

Lees verder op volgende pagina.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Binnen- en buitendijkse gebieden

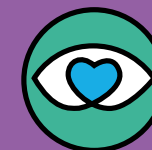
Het water van de Oude Maas tekent de gemeente Zwijndrecht, maar de rivier bepaalt maar in beperkte mate het beeld. Je ziet het water pas wanneer je aan de oever van de Oude Maas staat of op het moment dat je de rivier oversteekt. De aanwezigheid van de rivier doet zich niet vanaf een grotere afstand vermoeden. Dit komt mede doordat binnen- en buitendijks in inrichting weinig verschil maakt.

Het aanzetten van deze twee sferen maakt vooral de identiteit van Zwijndrecht aan de Oude Maas sterker. De buitendijkse inrichting zou robuust en maritiem moeten zijn, denk aan keien, stelconplaten en staal. Binnendijks is de inrichting intiemer met materialen zoals gebakken stenen en hout.

binnendijks gebied

buitendijks gebied

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

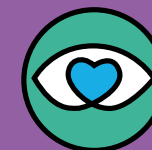
Werk- en woongebieden

De werkgebieden zijn functioneel ingericht. Ze hebben brede profielen. Materiaal past bij het doel, zoals asfalt, beton en staal. In de woongebieden vindt het dagelijks leven van de Zwijndrechtenaar plaats. Hier wordt zo veel mogelijk ruimte voor groen gezocht. Materialen zijn bijvoorbeeld gebakken stenen en hout.

werkgebied

woongebied

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

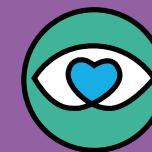
Landelijke en stedelijke gebieden

Het landelijke gebied van Zwiindrecht is naast productiegebied ook geschikt voor extensieve vormen van recreatie, gericht op de beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie. Hoewel het openbare gebied grotendeels in handen is van Waterschap Hollandse Delta, Natuur- en Recreatiegebied IJsselmonde en Staatsbosbeheer wordt het gebied in toenemende mate ook uitloop- en uitreengebied voor de stedeling. De sfeer is anders dan in de stedelijke omgeving. Hier verwacht je gebruik van hout, onverharde/ halfverharde paden en natuurlijk groen. In de stad verwacht je steen, glas en meer cultureel groen.

landelijk gebied

stedelijk gebied

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

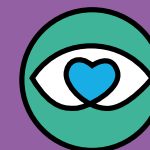
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwiindrecht?
- 3 Wie is Zwiindrecht?
- 4 Wie wil Zwiindrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Kwaliteitsniveaus Zwijndrecht

Op dit kaartbeeld zijn de drie onderscheidende zones in beeld gebracht: basis, plus en allure. Het overgrote deel kent een basis inrichting. Belangrijke plekken krijgen een plus of allure inrichting.

ZONERING KWALITEITSNIVEAUS

De gemeente Zwijndrecht hecht aan een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en wil de middelen hiertoe strategisch inzetten. De kwaliteit moet overal binnen de gemeente in de basis voldoende zijn, maar de lat zal hoger liggen op plekken die een sterker publiek karakter hebben, op plekken waar meer mensen komen.

Om meer grip te krijgen op de te maken beslissingen over de openbare ruimte, introduceren wij een indeling in drie onderscheidende zones. Elke zone heeft zijn eigen kenmerken, die leidend zijn bij afwegingen over uitstraling, materialisering, beplantingen, beheersinspanning en straatmeubilair. De zonering volgt uit de analyse van de kern en haar openbare ruimtes.

Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen de volgende zones:

- BASIS
- PLUS
- ALLURE

Kwaliteitsniveau	Basis	Plus	Allure
beheerniveau CROW	B	A	A
Inrichtingsniveau	Standaard	Standaard plus	Op maat

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

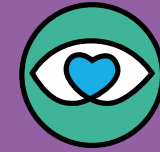
BEGIN

Basis

De openbare ruimte van Zwijndrecht heeft een goede basis die stap voor stap bij herinrichting wordt toegepast in de openbare ruimte. De openbare ruimte van de zonering 'basis' heeft een functionele, nette en verzorgde uitstraling. Materialen zijn hier eenduidig, sober en functioneel. Er is veel aandacht en ruimte voor klimaatadaptieve maatregelen. Functionele vraagstukken worden gelijkwaardig afgewogen tegen de andere opgaven. Het beheer van dit kwaliteitsniveau is basis, CROW B.

Basis wordt toegepast op:

- Woonwijken
- Buitensportaccommodaties
- Parken
- Bedrijventerreinen

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

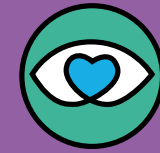
BEGIN

Plus

De inrichting van het kwaliteitsniveau plus gaat over plekken zoals parken, kleine buurtcentra en de omgeving van de rijksmonumenten. De inrichting kent ten opzichte van Basis een luxere uitstraling, maar er is wel standaardisatie in materialisatie.. Het beheer van dit kwaliteitsniveau is hoog, CROW A.

Plus wordt toegepast op:

- Begraafplaatsen: Begraafplaats Jeroen Boschlaan, Begraafplaats Heerjansdam, Begraafplaats Munnikensteeg
- Maasboulevard
- Raadhuisplein
- Buitenruimte zwembad
- Parkboerderij Kiboe-hoeve
- Historische assen: Burgemeester de Bruïnelaan, Rotterdamseweg, Koninginneweg, Pieter Zeemanstraat
- Entrees
- Wijkwinkelcentrum Boulevard Noord, Wijkwinkelcentrum Oudeland, Wijkwinkelcentrum Kort Ambacht

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

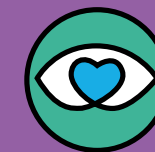
BEGIN

Allure

De inrichting van het kwaliteitsniveau Allure is bijzonder. De belangrijkste plekken van Zwijndrecht, de visitekaartjes van de gemeente, krijgen dit type inrichting en type beheer mee. De inrichting op deze plekken vergt maatwerk. Ten opzichte van kwaliteitsniveau Plus wordt op plekken met kwaliteitsniveau Allure niet bepaalde inrichtingselementen voorgeschreven maar krijgt de ontwerper samen met andere betrokkenen de ruimte om op deze plekken iets bijzonders te maken. Het beheer van dit kwaliteitsniveau is hoog, CROW A.

Allure wordt toegepast op:

- Winkelcentrum Walburg
- Veerplein/Maasplein
- Stationsplein
- Dorpskern Heerjansdam

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

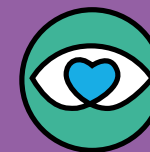
2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

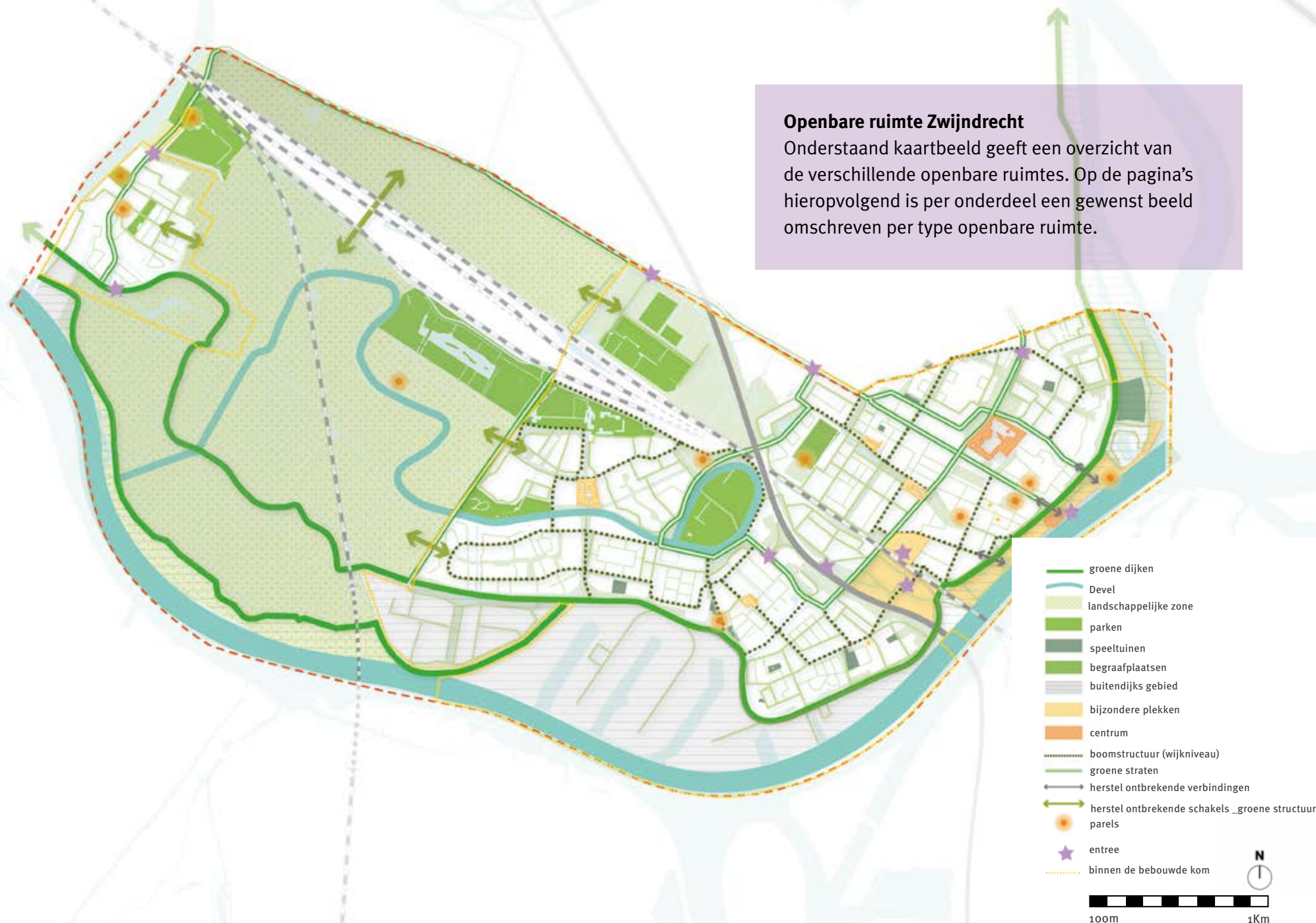
- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

Openbare ruimte Zwijndrecht

Onderstaand kaartbeeld geeft een overzicht van de verschillende openbare ruimtes. Op de pagina's hieropvolgend is per onderdeel een gewenst beeld omschreven per type openbare ruimte.

INRICHTING OP ONDERDELEN

Devel

De Devel verbindt Zwijndrecht met het buitengebied. Door de openbaarheid van de oevers te versterken kan gebruik worden gestimuleerd. Dit kan door aan de Devel openbare verblijfsruimten te ontwikkelen, plekken waar men elkaar ontmoet en die uitnodigen tot verblijven.

Groene dijken

Net als de Devel verbindt ook de dijk het stedelijke gebied met het buitengebied. Hoewel de dijken in eigendom zijn van het Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat heeft de inrichting invloed op het gebruik en de identiteit van de gemeente. Herinrichting van de dijk kan zorgen voor een betere herkenbaarheid vooral in het stedelijk gebied. De weginrichting zou hierbij uniform moeten zijn. De taluds kunnen een meer biodiverse inrichting krijgen, door bijvoorbeeld het de toepassing van een van een bloem of kruidenrijk grasmengsel.

Landschappelijke zone

In de landschappelijke zone staan natuur- en landschapswaarden voorop. De uitstraling mag los, natuurlijk en extensief zijn, het beeld is bij voorkeur zo groen mogelijk. Materialen zijn eenvoudig, functioneel en onderhoudsvriendelijk. In de groenstructuur is een inheems, gebiedseigen sortiment het uitgangspunt. Vaak betreft het elementen die ook in het omringende landschap aanwezig zijn en doorlopen in de bebouwde kom (bijvoorbeeld dijken, watergangen en bermen). Tevens gaat het om beplantingsvormen die minder beheer nodig hebben en daardoor vaak meer ruimte in beslag nemen. Bijvoorbeeld eerder extensief gras dan een gazon, of eerder een los uitgroeiende haag dan een strak gesnoeide haag. Waar het passend is kunnen incidenteel wel cultuurlijke beplantingsvormen voorkomen. Te denken valt aan gazonstroken naast paden of een afschermende haag.

Parken

De parken zijn gewaardeerde openbare ruimtes in de bebouwde kernen van de gemeente. Het zijn belangrijke groene plekken in de gemeente voor verblijf, beweging, ontmoeting, het vinden van rust en de beleving van de seizoenen.

De parken hebben die potentie om zich te ontwikkelen tot 'Groene huiskamers van Zwijndrecht', waarbij de reeds aanwezige kwaliteiten sterker worden aangezet, maar waarbij tevens meer levendigheid en gebruikskwaliteit aan de parken wordt toegevoegd.

Speeltuinen

De tot 2022 tijdelijke inrichting van het braakliggende terrein bij de Jan Steenstraat is een voorbeeld van een inrichting die op andere plekken ook permanent mogelijk zou moeten zijn. Gebruik van materiaal moet passen binnen de Zwijndrechtse standaard, omschreven in de nieuwe LIOR. In het nieuw in te richten wijkgroen moet altijd ruimte zijn om klimaatadaptieve maatregelen toe te passen.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Begraafplaatsen

Ook begraafplaatsen zijn bijzondere plekken in de openbare ruimte. Het zijn plekken van rust, bezinning en verstillings, vaak met een lange historie. In Zwijndrecht zijn de begraafplaatsen zeer groen en kennen beplanting met bijzondere, oude bomen en/of struiken. Vaak is een begraafplaats een plek die zich af lijkt te keren van het openbare leven.

Er liggen veel kansen om deze bijzondere groene plekken meer waarde te geven voor inwoners en bezoekers van de gemeente. 'De begraafplaats van deze tijd' speelt een grotere rol als groene uitloopruijnte, is onderdeel van het netwerk van groenstructuren en draagt zo veel als mogelijk bij aan de biodiversiteit.

Buitendijkse gebied

Het buitendijkse gebied met veel bedrijventerreinen worden functioneel ingericht waarbij bij herinrichting klimaatadaptieve maatregelen automatisch worden meegenomen.

Bijzondere plekken

Maasboulevard

Binnen de gemeente Zwijndrecht neemt het water een prominente positie in. De Oude Maas vormt voor een groot deel de grens van de gemeente. Als je nu op de Maasboulevard bent kom je verschillende typen inrichting en verharding tegen. Dit geeft een versnipperd beeld. De Maasboulevard zou zich moeten manifesteren als één geheel. Laat het profiel en materialisatie aansluiten bij het ontwerp van het Veerplein, hierdoor ontstaat er één Maasboulevard met één type inrichting die bij het Veerplein een verbijzondering krijgt en richting het Noordpark verder vergroend.

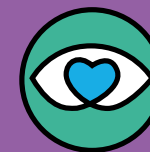

Rijksmonumenten

De rijksmonumenten zijn nu vaak niet herkenbaar in de openbare ruimte. Om deze meer tot hun recht te laten komen verdient de directe omgeving van deze plekken extra aandacht, waarbij de focus van de bezoeker getrokken wordt naar deze bijzondere elementen.

Oude Kerk Heerjansdam

De omgeving van de Oude Kerk in Heerjansdam wordt gedomineerd door verharding en heeft daardoor een stenig beeld, terwijl dit het centrum van de dorpskern is. Hier moet worden ingezet op een kwalitatief hoogwaardige groene inrichting die dit centrum weer allure geeft.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Centrum (kernegebieden)

Het centrum van Zwijndrecht vraagt om een bijzondere inrichting van hoge kwaliteit. Deze inrichting mag afwijken van de rest van de gemeente en staat in het teken van aantrekkelijk en hoogwaardig materiaal. Het onderdeel centrum is een openbare ruimte die vraagt om maatwerk.

Winkelcentra in de wijk

Ook de kleinere winkelcentra spelen een grote rol voor de uitstraling van de gemeente als geheel. Er wordt gestreefd naar een representatieve, verzorgde uitstraling van de openbare ruimte.

Groene straten

Hoofdverbindingen

In de hoofdstructuur van de gemeente staat de beeldkwaliteit van de openbare ruimte altijd voorop. De vaak ruim opgezette profielen maken dat de laanbomen zich hebben kunnen ontwikkelen. Laanbomen bepalen het beeld van Zwijndrecht, zowel langs de grotere (langzaam) verkeersroutes als in de wijken zelf. Deze lanen spinnen tezamen een samenbindend groen web. In de bestrating wordt er gekozen voor passende materialen van een hoog kwaliteitsniveau en deze mogen hier ook bijzonder zijn. De beplanting in deze zone is de drager van de groenstructuur van de gemeente. Het heeft dan ook prioriteit bij keuzes in de openbare

ruimte. Dit groen wordt niet ondergeschikt gemaakt aan andere opgaven of wensen, er wordt extra geïnvesteerd om te komen tot een in de tijd duurzame structuur. Er wordt voorzien in een zo goed mogelijke groeiplaats voor de bomen. Oude bomen worden hier langer in stand gehouden. In plantvakken zijn onderhoudsintensievere soorten mogelijk.

Recreatieve verbindingen

Recreatieve verbindingen in de gemeente zijn zoveel mogelijk continu en aaneengesloten. Ze worden daarnaast door groen omzoomd. Recreatieve verbindingen verbinden belangrijke Zwijndrechtse plekken zoals de parels.

Basis straten

Bij herinrichting van straten wordt geprobeerd gebakken materiaal her te gebruiken. Wanneer er niet genoeg materiaal is wordt de rijloper met nieuw gebakken materiaal voorzien en worden de parkeervakken met hergebruikt materiaal aangelegd. Wanneer het materiaal niet meer kwalitatief in orde is wordt het profiel ingericht met waterpaseerbare verharding. Trottoirs en parkeerplekken krijgen eenzelfde inrichting waardoor er als er niet geparkeerd wordt het trottoir meer ruimte krijgt en gebruikt kan worden om te spelen. Wanneer er permanent minder geparkeerd wordt kan deze strook vergroend worden. Waar kan wordt opgaand groen aan het

profiel toegevoegd. Binnen een straat wordt één type profiel aangelegd, deze past binnen de profielen in de directe omgeving en sluit hierop aan. Water loopt eerst naar het groen, wanneer deze geen water meer kan bergen kan het water in uitzonderlijke gevallen bij extreme neerslag tijdelijk worden geborgen op straat om te voorkomen dat water overlast veroorzaakt in de woningen.

Vanaf de volgende pagina wordt een mogelijke strategie voor implementatie voor een klimaatadaptieve straat gegeven.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

Parels

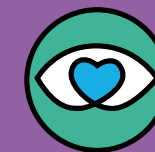
Het poetsen van de parels vraagt om maatwerk. Deze bijzondere plekken vragen om een ontwerp met materialen die passen bij die plek. De inrichting wordt daarnaast afgestemd op zowel de ecologische waarde als de visuele aantrekkelijkheid. Meer onderhoudsintensieve inrichting en beplantingsvormen zijn mogelijk op deze bijzondere plekken. Dit soort plekken behoeven een aanpak gericht op versterking van de gebruiksmogelijkheden en de belevingswaarde. De toegankelijkheid is groot, er wordt aansluiting gezocht op wandel- en fietsroutes.

Entrees

Veelgebruikte en zichtbare plekken, zoals de entrees zijn het visitekaartje van de gemeente en krijgen daarom extra aandacht bij de inrichting en het beheer.

- Oprit/afrit A16 (noordzijde)
- Oprit/afrit A16 (zuidzijde)
- Stationsplein (per trein)
- Veerplein (per waterbus)
- Rotonde Laan van Welhorst/Thorbeckelaan/Laan van Walburg/Hoofdland
- Kruising Langeweg/Bootjessteeg/Krommeweg
- Rotonde Brugweg/Karel Doornmanlaan
- Rotonde Langeweg/Einsteinlaan
- Kruising Randweg/Industrieweg (Heerjansdam)
- Molenweg (Heerjansdam)

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

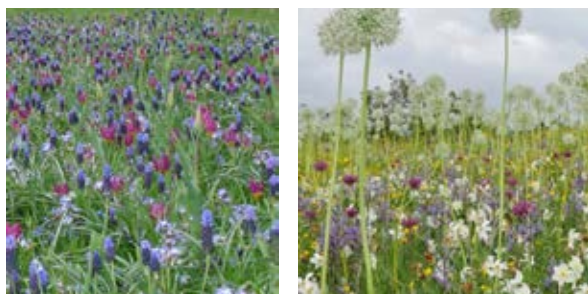
Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

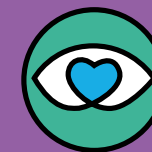
Onderbegroeiing met geur, kleur en fleur

Groene straten

Hoofdverbindingen

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023 - 2032

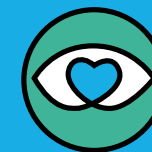
Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

7 Participatie & communicatie

Beleidskader
inrichting
en onderhoud
openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

BEGIN

BELANG VAN COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Communicatie en participatie is in het Raadsprogramma 2022-2026 opgenomen als één van de zes grote thema's. Daarmee wordt het belang van communicatie en participatie voor de gemeente Zwijndrecht onderstreept. Zwijndrecht wil de komende jaren bouwen aan een gezamenlijk fundament voor wederzijds vertrouwen door onder andere ruimte te bieden om mee te denken, mee te doen en om initiatieven en ideeën van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners te stimuleren en faciliteren (participatie), maar ook door op een duidelijk en toegankelijke wijze informatie te delen (communicatie). Dat geldt uiteraard ook, of beter gezegd: juist, op gebied van de openbare ruimte. Inwoners zijn de belangrijkste gebruikers van de Zwijndrechtse openbare ruimte. Dagelijks maken zij gebruik van de openbare ruimte om van A naar B te komen, de hond uit te laten, te recreëren en te sporten. Dit hoofdstuk omschrijft op welke wijze inwoners worden betrokken bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

COMMUNICATIE

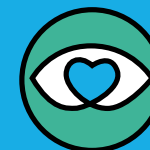
De openbare ruimte is gevoelsmatig steeds meer 'eigendom' geworden van iedereen. Als gevolg daarvan willen betrokkenen graag op de hoogte gehouden worden over veranderingen in hun leefomgeving. De gemeente Zwijndrecht heeft hiervoor meerdere online en offline communicatiekanalen tot haar beschikking. Communicatie kan meerdere doelen vervullen. Afhankelijk van de doelstelling en doelgroep wordt de communicatiestrategie bepaald. Deze is per project verschillend. Het is belangrijk dat communicatie volledig en begrijpelijk is (B1-niveau). In relatie tot participatie communiceren we aan de voorkant duidelijk de eventuele kaders waarbinnen geparticipeerd kan worden zodat er geen verwachtingen worden gewekt die de gemeente niet waar kan maken. Ook delen we met de betrokkenen wat we met hun inbreng hebben gedaan.

Kansen

- Inzetten van juiste communicatiekanalen om doelgroep te bereiken.
- Draagvlak creëren door betrokkenen tijdig en volledig te informeren.
- Laten zien wat we als gemeente doen.

Uitdagingen

- Het plaatsen van een bericht in weekblad De Brug is niet langer voldoende. Welke kanalen gebruik je? En wie bereik je?

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

Inhoud

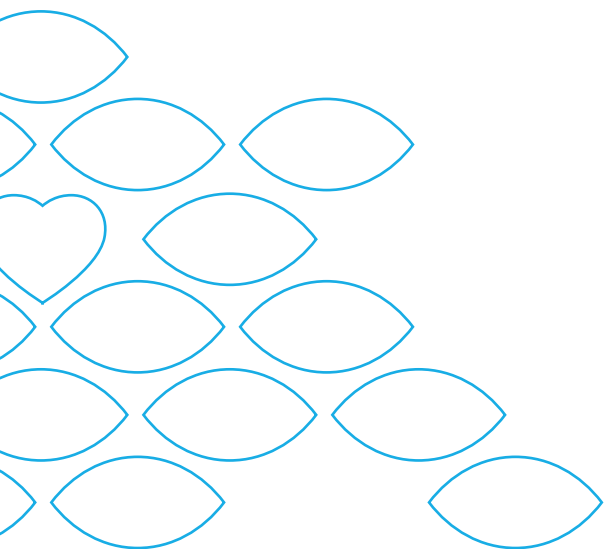
- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

PARTICIPATIE

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn als dagelijkse gebruiker van de openbare ruimte expert van hun eigen leefomgeving. Daarnaast kijken zij vanuit hun persoonlijke en beroepsmatige achtergrond met een uniek perspectief naar uitdagingen in de fysieke leefomgeving. De informatie die zij kunnen inbrengen vormt een waardevolle toevoeging in bijvoorbeeld de inrichting van de openbare ruimte. Iemand op de fiets ervaart andere uitdagingen dan iemand in een auto of in een rolstoel. Iemand met een hond merkt andere zaken op dan iemand die regelmatig hardloopt. Kortom: om tot een goede inrichting van de openbare ruimte te komen is het belangrijk om vanuit verschillende perspectieven te kijken. In het bijzonder is er daarbij aandacht voor het betrekken van kinderen en jongeren bij onderwerpen die hen nu en in de toekomst raken.

Participatie komt in verschillende vormen voor. De gemeente Zwijndrecht faciliteert bewoners die zelfstandig met een initiatief komen om Zwijndrecht mooier te maken via bijvoorbeeld PAK AAN! maar vraagt bewoners ook actief om mee te denken in uiteenlopende projecten. Voorbeelden van projecten waarbij bewoners worden gevraagd om te participeren zijn bij de herinrichting van de openbare ruimte of bij het vernieuwen van een speelplek (Speeltuinchef).

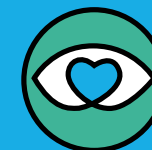
Tegelijkertijd biedt participatie ook de nodige uitdagingen. Niet zelden zijn belanghebbenden het oneens over de keuzes die gemaakt moeten worden bij bijvoorbeeld de herinrichting van een straat. Moet er meer ruimte komen voor groen of toch parkeerplaatsen? En hoe verhoudt dit zich tot beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld? Het organiseren en begeleiden van een participatieproces vraagt daarnaast om andere competenties dan traditioneel van projectleiders en beheerders wordt gevraagd. Participatie vraagt om maatwerk. De participatiestrategie wordt gekozen aan de hand van de Participatiewijzer. De Participatiewijzer is een handig instrument om te gebruiken bij het bepalen van de wijze waarop participatie vormgegeven wordt, maar is geen universele blauwdruk. Daarbij is denkbaar dat gedurende een traject verschillende vormen van participatie worden toegepast met een verschillende mate van inspraak.

Kansen

- Burgers als expert van hun eigen leefomgeving.
- Uniek perspectief van individuele burgers levert waardevolle informatie op.
- Door bewoners te betrekken bij de inrichting kan draagvlak worden gecreëerd voor gemaakte keuzes en vergroten we het verantwoordelijkheidsgevoel over de gemeenschappelijke buitenruimte.
- Leren van eerdere ervaringen.

Uitdagingen

- Hoe gaan we om met tegenstrijdige belangen en/of wensen van belanghebbenden onderling?
- Hoe gaan we om met belangen/wensen die strijdig zijn met vastgesteld beleid?
- NIMBY (Not In My Backyard/Niet In Mijn Achtertuin): hoe realiseren we maatschappelijk wenselijke voorzieningen waarvan niemand individueel hinder wil ondervinden?
- Accepteren we dat niet (altijd) iedereen tevreden is over de uitkomst?
- Participatie vraagt om maatwerk en verwachtingsmanagement.

Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte

2023-2032

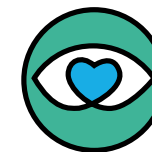
Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke handvatten
- 7 Participatie en communicatie

BEGIN

‘Tuinstad gaat bloeien’

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wie was
Zwijndrecht?
- 3 Wie is Zwijndrecht?
- 4 Wie wil
Zwijndrecht zijn?
- 5 Beleidskader
openbare ruimte
- 6 Ruimtelijke
handvatten
- 7 Participatie en
communicatie

Den Haag

1e Sweelinckstraat 30
2517 GD Den Haag
T 070 3554407
denhaag@bsla.nl

Middelburg

Oude Vlissingeweg 1
4336 AA Middelburg
T 0118 592288
middelburg@bsla.nl

Maarn

Landgoed Plattenberg – Het Koetshuis
Amersfoortseweg 38
3951 LC Maarn
T 0118 592288

boschslabbers.nl